

Promocija stripa u gradskoj knjižnici Zadar putem mrežnog sjedišta i Facebook stranice

Marjanović, Lela

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:983039>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-30**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

Sveučilište u Zadru

Odjel za informacijske znanosti

Preddiplomski sveučilišni studij Informacijske znanosti

Lela Marjanović

**Promocija stripa u gradskoj knjižnici Zadar putem
mrežnog sjedišta i Facebook stranice**

Završni rad

Zadar, 2018.

Sveučilište u Zadru

Odjel za informacijske znanosti

Preddiplomski sveučilišni studij Informacijske znanosti

Promocija stripa u gradskoj knjižnici Zadar putem mrežnog
sjedišta i Facebook stranice

Završni rad

Student:

Lela Marjanović

Mentor:

dr. sc. Mirko Duić

Zadar, 2018.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Lela Marjanović**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Promocija stripa u gradskoj knjižnici Zadar putem mrežnog sjedišta i Facebook stranicerezultat** mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mogega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mogega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 18. rujna 2018.

Sažetak

U radu se istraživao način promocije stripa od strane Gradske knjižnice Zadar putem mrežnog sjedišta i Facebook stranice. Na mrežnome sjedištu stranice se radila analiza objava, članaka i preporuka o stripu, kao i popraćenost događaja o stripu. Osim samog broja lajkova na objave, pozornost se obratila i na sadržaj objava. Zbog potpunije promocije analizirane su i predmetnice kataloga knjižnice. Promocija stripa je važna jer širi svijest o tome što knjižnica radi i koju građu posjeduje.

Ključne riječi: Gradska knjižnica Zadar, strip, promocija stripa, Facebook stranice knjižnice, mrežne stranice knjižnice, web stranice knjižnice, strip u katalogu

Uvod	1
1. Strip	2
1.1 Kratki pregled povijesti nastanaka stripa	2
1.2 Vrste i podjela stripa	3
1.3 Vrijednost stripa	4
2. Izgradnja i upravljanje zbirkama stripa u narodnim knjižnicama	5
3. Važnost marketinga i promocije rada narodnih knjižnica putem društvenih mreža 7	
4. Istraživanje promocije stripova u GKZD.....	11
4.1. Svrha istraživanja.....	11
4.2. Cilj istraživanja i istraživačka pitanja	11
4.3. Metodologija i uzorak	12
5. Promocija stripa na mrežnom sjedištu gradske knjižnice Zadar	13
5.1. Analiza ponude stripa preko popisa novih naslova u knjižnici	13
5.2. Analiza preko ključnih riječi u tražilici knjižnice na mrežnoj stranici	14
5.3. Analiza preko ključnih riječi iz objava na mrežnoj stranici	16
5.4. Analiza zastupljenosti stripa u preporukama knjižnice na mrežnoj stranici	17
6. Promocija stripa na Facebook stranici Gradske Knjižnice Zadar	19
6.1. Analiza sadržaja tekstova o promociji stripa preko Facebook objava	20
7. Kataložni opis stripa unutar kataloga Gradske knjižnice Zadar: predmetnice.....	25
7.1. Analiza predmetnica stripa u CROLIST katalogu.....	25
8. Promoviranje stripa od strane djelatnika knjižnice	28
9. Zaključak.....	30
Popis literature	34
Ispitanici.....	37

Prilozi

Prilog 1: Pitanja za intervju o promociji zbirke stripova za dipl. knjiž. D. Blažević

Prilog 2: Pitanja za intervju o promociji zbirke stripova za dipl. knjiž. A. Kolanović

Popis slika

Slika 1. Prva objava o stripu na Facebook stranici GKZD, preporuka stripa.....	19
Slika 2. Objava o stripu s najviše lajkova na „Zidu” Facebook stranice GKZD	22
Slika 3. Objava o stripu s najviše lajkova u „Events” na Facebook stranici GKZD...	23
Slika 4. Objava o stripu s najviše lajkova u „Zajednica” na Facebook stranici GKZD	24
Slika 6. Prikazuje dio podjele po kategoriji “Po predmetu” za pojam “strip” u CROLIST katalogu Gradske knjižnice Zadar.....	26
Slika 5. Prikazuje dio podjele po kategoriji “Predmet” za pojam “strip” u CROLIST katalogu Gradske knjižnice Zadar.....	26
Slika 7. Prikazuje dio podjele po kategorijama “Jezik” i “Godina nastanka” za pojam “strip” u CROLIST katalogu Gradske knjižnice Zadar.....	27

Popis tablica

Tablica 1. Objave o stripu na zidu Facebook stranice Gradske knjižnice Zadar	3
Tablica 2. Objave o stripu u „Događajima knjižnice”	11
Tablica 3. Objave o stripu u „Zajednica” Facebooka Gradske knjižnice Zadar	13

Uvod

Kako bi doznao za građu koju knjižnica posjeduje i događaje koje ona organizira, korisnika se trudi privući preko raznih promocija. Promocije se mogu odvijati putem mrežnog sjedišta knjižnice, službene Facebook stranice, plakata i sl. Stalno ažuriranje mrežnog sjedišta i Facebook stranice knjižnice u današnje doba je znak učinkovitog djelovanja ustanove, jer se tako najlakše povezuje sa svojim korisnicima. Preko promocije, više ljudi saznaje za događanja u knjižnici, te se time podiže posudba građe i povećava broj posjeta knjižnici. Ako puno ljudi reagira na promociju svojim dolaskom i podrškom rada knjižnice, to znači da je rad knjižnice pravilan. Prednosti promocije preko mrežnog sjedišta i Facebook stranice su jednostavan pristup, pristup neovisno s kojeg mjesta, smanjenje troškova, povećana komunikacija sa zajednicom. Gradska knjižnica Zadar je odabrana zato što je dobila mnoga priznanja za najveću zbirku stripova u knjižnici. U ovom radu će se istražiti na koje načine i s koliko uspjeha GKZD¹ promovira strip kao građu. Analiza promocije se radi na mrežnome središtu gradske knjižnice kroz objavljenje članke, preporuke, najave stripova. Također, analiza promocije se radi i na Facebook stranici knjižnice kroz objave o stripu, događaje o stripu i spominjanje stripa u objavama. Kako bi se stekla potpunija slika o promociji stripa od strane Gradske knjižnice Zadar radi se i analiza dodavanja predmetnica unutar kataloga. Analiza se radi od početka objavljivanja objava, članaka, preporuka stripova na mrežnome sjedištu Gradske knjižnice Zadar i njene Facebook stranice do kraja kolovoza 2018. godine.

¹ Kratica za Gradska knjižnica Zadar

1. Strip

1.1 Kratki pregled povijesti nastanka stripa

Strip kao književna forma započinje u 19. st. kada je Švicarac Rodolphe Töpffer ispod karikature, odvojene okvirima kadrova, dodao tekstove sa satiričnom pričom.² Strip u Njemačkoj prvi objavljuje Wilhelm Busch, 1865. godine u obliku ilustrirane priče u stihovima „Maks i Moritz” (*Max und Moritz*). Dok prvi strip u časopisu za djecu počinje izlaziti 1889. godine, autora Georgesa Colomba.³ Oblik stripa kakvog danas poznajemo je nastao u Sjedinjenim Američkim državama, 1895. godine kada je Richard Felton Outcault svoj strip „Žuti Dječak” (*Yellow Kid*), koji je izlazio u *New York Worldu* postavio u više manjih kvadratića, u kojima se radnja postepeno razvijala preko cijele stranice.⁴ Zanimljivo je spomenuti dva najdugovječnija stripa, koja izlaze i dan danas. To su „Bim i Bum” (*The Katzenjammer Kids*) u Njemačkoj od Rudolpha Dirksa, te „Tri ugursuza” Louisa Fortona u Francuskoj.⁵ Još ranih 1960. godina u Francuskoj novinar, urednik i esejist Francis Lacassin prepoznaje veličinu i važnost stripa te ga proziva „devetom umjetnošću.”⁶ U Hrvatskoj najpoznatije razdoblje stripa se veže za djelovanje Andrije Maurovića kao autora i Franje Fuisa kao scenarista, od 1930. do 1950. godina prošlog stoljeća.⁷ Hrvatska povijest stripa započinje objavom stripa „Vjerenica Mača” Andrije Maurovića 1935. godine.⁸

² McCloud: *Kako čitati...*, str. 17.

³ Ranko Munitić: Strip, deveta umjetnost, Art 9, Zagreb, 2010., str. 17.-18

⁴ Mary Wood: „Origins of the Kid: Street Arabs, Slum Life, and Color Presses“, *The Yellow Kid on the Paper Stage*, 2.II.2004., <http://xroads.virginia.edu/~MA04/wood/ykid/illustrated.htm>

⁵ Horn, Maurice: “Comics”, u *Handbook of French Popular Culture*, ur. Pierre L. Horn, Greenwood Publishing Group, Westport, 1991. str. 16.

⁶ Ibid. str. 30

⁷ Hrvoje Krešić: „Hrvatski strip i strip u Hrvatskoj – 2. dio“, *Booksa*, 2.VII.2007., <http://www.booksa.hr/kolumne/hrvatski-strip-i-strip-u-hrvatskoj-2-dio>

⁸ Cmurk, Miroslav. Strip-izdavaštvo između umjetnosti i trivijalnosti // Tema : časopis za knjigu 9(2012), 3/4 str. 82.

1.2 Vrste i podjela stripa

Sam strip kao književna vrsta može se podijeliti s obzirom na vremenska razdoblja i teme. Prema Aliciji Holston stripovi se dijele prema razdoblju kada su objavljeni.⁹ Prvo vremensko razdoblje stripa je „Zlatno doba”, njegov početak označava prva pojava stripa *Superman* autora Jerry Siegela i slikara Joe Shustera, 1938. godine. „Zlatno doba” traje sve do 1944. godine. Slijedeće razdoblje je „Atomsko doba” od 1944. godine. Naziv ovog razdoblja dolazi zbog stvaranja nuklearnog naoružanja u tom razdoblju i strahovima koji ga prate. Kraj ovog razdoblja označuje 1956. godina, koju obilježava donošenje zakona CCA (Comics Code Authority) u Sjedinjenim Američkim Državama. Njime se zabranjuje prikazivanje nasilja, seksualnog sadržaja, scena s vampirima, vukodlacima, zombijima, demonima i drugim čudovištima. „Srebrno doba” počinje 1956. godine s ovom regulativom, a karakteriziraju ga stripovi sa superherojima, koji se ponovno vraćaju na scenu. „Srebrno doba” traje sve do 1972. godine. Zatim slijedi „Brončano doba” do 1986. godine. U njemu se stripovi bave težim pričama poput društvenih problema, zagađenjem okoliša, a uz to jača horor žanr. „Moderno doba” traje od 1986. godine sve do danas. To je ujedno i najduže razdoblje, obilježava ga najveća komercijalizacija izdavaštva. Zbog prisutnosti teških tema neki ga nazivaju i „Mračnim dobom.”¹¹

Prema Lavinu žanrovi stripa su „superheroji, „znanstvena fantastika s fantazijom” i „horor”. Kriminalistički, western i ratni stripovi spadaju pod isti žanr. „*Cartoon*” stripovi su uglavnom stripovi sa životinjama kao glavnim likovima i smiješnim situacijama u kojima se nađu. Postoje još žanrovi „humor” i „satira”, „životni stripovi” npr. životopisi, *slice of life* te „poučni” i „nefikcijski” stripovi.¹² Iako mnogi stručnjaci stripove dijele pod razne žanrove, u knjižničnom katalogu zadarske gradske knjižnice oni postavljeni samo pod književnom vrstom: strip. Dok su recimo romani podijeljeni na trilere, romanse, kriminalističke, povijesne, i suvremene; kod kataložnog opisa stripa, ako je stavljena predmetnica pod njome stoji samo strip kao obilježje. Štoviše grafički romani, čak i slikovnice imaju tematsku podjelu.

⁹ Holston, Alicia. A librarian's guide to the history of graphic novels // *Graphic novels and comics in libraries and archives : essays on readers, research, history and cataloging* / Weiner, Robert G. Jefferson : McFarland, 2010

¹⁰ Vodeći se samo prema ovoj podjeli stripa prema godinama, kao i određivanjem datuma početka nastanka stripa uočava se centrizam Zapada.

¹¹ Serchay, David S. Comic book collectors: the serials librarians of the home // *Serials Review* 24, 1 (1998)

¹² Lavin, Michael R. Comic books and graphic novels for libraries : what to buy // *Serials review* 24, 2 (1998)

1.3 Vrijednost stripa

Na strip se može gledati kao suradnju više vrsta medija na jednome formatu, čime se ne dobiva samo sadržaj radnje, već se potezima crteža dodatno dočarava stanje događaja. Pozadinska značenja, oblici, boje, ne ograničavaju maštu čitatelja na određeni izgled već ih uvlače u priču izrazima, pejzažima i pokretima. Prema tome to više nije prepričavanje događaja štoviše to je prikazivanje.

Jedno od važnih tijela za rad knjižnica u Hrvatskoj, Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2013. godine objavljuje listu preporučenih naslova stripova hrvatskih i stranih autora za djecu i mlade.¹³ U listi se nalazi popis 90 naslova stripova, koji se dijele na hrvatski strip (za djecu i za mlade, lektira u stripu) i strani strip (za djecu, za mlade, te klasici u stripu). Ovo je primjer podrške stvaranju zbirki stripova, kao i preporuku svima zainteresiranima za strip. Ova raznolika lista kvalitetnih strip naslova podržava Ranganathonova pravila gdje svaki strip treba imati svog čitatelja, kao što svaki čitatelj treba imati svoj strip. Stoga bi kvalitetna zbirka stripova bila ona raznolikog tipa, kao i ona čija se građa redovito podiže. Uzevši u obzir prodaju stripova na mjestima poput kioska za tisak i maloprodajnih trgovina, razumljivo je da se strip doživljava kao lagana građa za čitanje. Promoviranjem kvalitetnog stripa se ukazuje na njegovu vrijednost, na to da strip ne mora biti samo „lagana zabava”. Knjižnica unutar zajednice ima obrazovnu i kulturološku ulogu pa stoga nije neobično da razne knjižnice promoviraju i stripove koji mogu doprinijeti toj ulozi.

Zbog tehnološkog napretka ne mijenja se samo uloga knjižnice pri pružanju informacija, već se značajno proširila i mogućnost da se knjige i stripovi nađu na webu, besplatno, bez plaćanja knjižnične članarine. S obzirom na sve veću dostupnost stripova, preko mrežnih izvora i tradicionalnih kanala distribucije poput dućana, da bi tome mogla parirati, proširenje usluge knjižnice bi se moglo odvijati preko davanja preporuka, u kojima se na informativan, pristupačan, zabavan i promišljen način naglašavaju posebnosti i vrijednosti pojedinog stripa. Maloprodaja se bazira na popularnosti, dok knjižnični fond sadržava i teško dostupne naslove. Opseg fonda naravno ovisi o mogućnostima financijama knjižnice i potrebama, te zahtjevima korisnika.

¹³ Hrvatsko knjižničarsko društvo: Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež. Dokumenti i linkovi URL: http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/17/publikacija/248/ (10. 08. 2018.)

2. Izgradnja i upravljanje zbirkama stripa u narodnim knjižnicama

Stripovi u knjižnici se najčešće svi fizički nalaze unutar određenog područja knjižnice, slično kao DVD-ovi ili drugi tipovi građe. Tako da korisnici koji dolaze s ciljem podizanja, čitanja, korištenja stripa, idu prvotno prema toj polici, ili dijelu knjižnice gdje se strip nalazi. Prema M. R. Lavinu postoje dva razloga zašto bi stripovi trebali imati svoje mjesto u knjižničnom fondu: privlačenje mlađe čitalačke publike i poticanje nečitača na razvoj čitalačkih navika.¹⁴ Kathy Foster napominje strah mnogih knjižničara pri nabavi stripova, zato što su zbog mekog uveza osjetljiviji na korištenje i često prelistavanje.¹⁵ Suprotno tome članak u Novome listu iz 2015. godine govori kako je taj problem nepostojeći u Gradskoj knjižnici Zadar. Naime pri intervjuu s djelatnikom GKZD se saznaje kako su knjige te koje se uništavaju, dok korisnici stripova poprilično paze na građu i trude se da stripovi ostanu očuvani.¹⁶ Da zbirka stripova ima visoku razinu važnosti govori nam briga korisnika o stripu. Kao i o statusu kulturnog, obrazovnog i zabavnog sadržaja koji strip uživa kod korisnika knjižnice.

U „Smjernicama za nabavu knjižnične građe u Gradskoj knjižnici Zadar” iz 2008. godine se navodi sljedeće „jasno definirana nabavna politika i smjernice za nabavu koje iz nje proizlaze, osiguravaju sustavnost i dosljednost u izgradnji knjižničnog fonda.”¹⁷ U „Smjernicama za nabavu knjižnice građe u GKZD” strip je naveden na šestom mjestu od njih deset pod „Vrste knjižnične građe koje se nabavljaju.”¹⁸ Nalazi se iza knjiga (beletristika, stručna, znanstvena i popularno-znanstvena literatura, referentna građa), slikovnica, periodike, audiovizualne i multimedijske građe, igračaka i društvenih igara. Naznačeno je kako su za kriterije odabira važni mediji na kojima se građa nalazi, a s druge strane se radi o zadovoljenju korisničkih potreba, čime se slijedi osnovno načelo narodne knjižnice: usmjerenost na zajednicu

¹⁴ Lavin, Michael R. Comic books and graphic novels for libraries : what to buy // *Serials review* 24, 2 (1998)

¹⁵ Foster, Katy. *Graphic Novels in Libraries: An Expert's Opinion* // *Library Media Connection* 22, 5 (2004) str. 31

¹⁶ Rogić, Ante. Pažljivi čitatelji: Najveća zbirka stripova u Gradskoj Knjižnici Zadar: Knjige se uništavaju, a stripovi se vraćaju neokrznuti. 02.09.2015 URL: http://www.novolist.hr/Kultura/Najveca-zbirka-stripova-u-Gradskoj-knjižnici-Zadar-Knjige-se-unistavaju-a-stripovi-se-uvijek-vracaju-neokrznuti?meta_refresh=true (30.07.2018.)

¹⁷ Smjernice za nabavu knjižnične građe u Gradskoj knjižnici Zadar, Zadar. 2008. str. 1- 2

¹⁸ Ibid. Str. 2

korisnika.¹⁹ Pošto se nigdje posebno ne ističu grafički romani i mange, može se pretpostaviti kako se nalaze pod vrstom stripa.

U intervjuu diplomirani knjižničari i djelatnici knjižnice naglašavaju izgradnju fonda kroz godine i njegovu vrijednost zbog raznolikosti tema kojih se dotiče. Upravo ovaj tip posvećenosti jednog zbirci od strane djelatnika i korisnika knjižnice, ju čini važnom. Knjižničar D. Blažević spominje kako „kad je u pitanju prijedlog korisnika za nabavu stripa, takvih sugestija i upita imamo vrlo malo obzirom da naša zbirka stripa u velikoj mjeri zadovoljava njihove interese. Zbirka stripova GKZD pokriva veliko područje od klasike pa do alternativnih stripova. Ljubitelji stripova su dobro upoznati sa stvaraocima stripa poput scenarista, crtača i izdavača, kao predstavljača kvalitete.” Knjižničar D. Blažević za zbirku stripova naglašava „ove zbirke ne bi ni bilo da nije bilo ogromnog entuzijazma nekoliko kolega, zaljubljenika u strip, koji su gradili ovu zbirku. Zahvaljujući njima GKZD postala je poznata između ostaloga po svojoj zbirci stripa.”²⁰

¹⁹ Ibid. Str. 2

²⁰ Blažević, Darko. Upit o promociji stripova za završni rad. Osobna poruka (07. 08. 2018.)

3. Važnost marketinga i promocije rada narodnih knjižnica putem društvenih mreža

Postoji sedam uvjeta za uspješan marketing, to su proizvod, cijena, mjesto, promocija, sudionici, proces, fizički dokazi. Kada se sagledava svih 7 zajedno tvore kohezivnu strategiju nazvanu marketinško planiranje.²¹ Patil i Pradhan navode da su zbog mnoštva dostupnih informacija, korisnicima potrebne precizne i točne informacije za istraživanja. Knjižnice puno ulažu u kupnju potrebnih materijala za čitanje kao i pretplate na razne baze podataka. Zato je poprilično potrebno da informiraju ljude i o svim uslugama koje nude i promoviraju njihovo korištenje. Osnovni cilj za promociju i marketing knjižničnih usluga je za postizanje visokog zadovoljstva usluga od strane korisnika, osiguravanje statusa knjižnice kao uvažene ustanove te povećanje vrijednosti usluga. Patil i Pradhan smatraju da su neke od potreba marketinškog planiranja za knjižnične usluge: promovirati korištenje dostupnih materijala za čitanje u knjižnici i osvještavanje korisnika; optimizirati korištenje informacija unutar ograničenih izvora i djelatnika; marketing je potreban zbog ograničenog budžeta za potrebe knjižnice da bi promovirala usluge također stvoriti fondove za knjižnicu; popraviti sliku knjižnice.²²

Prema Adeyoyin postoje 4 marketinška koncepta od kojih bi se marketinški proces trebao sastojati:

- marketing treba biti dio društva i treba funkcionirati zajedno s njim.
- marketing je društveni instrument koji se bavi problemima društva
- poslovne strategije moraju biti konzistentne s potrebama i percepcijama korisnika
- profit je na vrhuncu

Prema tome proizlazi da se koncept marketinga bazira na tri stupca: usredotočen na korisnika, usredotočen na profit, očekuje promjene kroz vrijeme.²³

Adeyoyin stavlja ove koncepte stupca u vezu s uslugama knjižnice. Kao i sama knjižnica i marketing je okrenut prema korisniku, njegovim informacijskim

²¹ Chartered Institute of Marketing. (2009). Marketing and the 7 Ps: a brief summary of marketing and how it works. Maidenhead, UK: Chartered Institute of Marketing. <http://www.cim.co.uk/files/7ps.pdf> (Prevela Lela Marjanović)

²² Patil, S.K., Pradhan, Pranita. Library promotion practices and marketing of Library services: A role of Library professionals. // Procedia – Social and Behavioral Sciences 133 (2014). str. 250. (Prevela Lela Marjanović)

²³ Adeyoyin, S.A. (2005). Strategic planning for marketing library services. Library Management, 26(8/9), str. 497.

potrebama. Profit nije samo novčan, iako uvelike ubrzava i olakšava rad knjižnice, profit je i učenje i prijenos informacija. Knjižnice se prilagođavaju potrebama korisnika, koje se mijenjaju ovisno o vremenu, društvu, zajednici u kojoj se knjižnica nalazi. Određujući faktori marketinga su: izgled tržišta, vrsta usluga, veličina poslovanja, tip korisnika i ciljevi organizacije.²⁴ Uzevši sve uvjete marketinga u obzir, knjižnica može uvelike profitirati objavljivanjem sadržaja *online*.

Upravo zato da bi protok informacija između knjižnice i korisnika bio uspješniji, mnoge knjižnice imaju razvijenu suradnju s različitim medijima, najčešće lokalnim. Mediji imaju veliku važnost kao posrednici između korisnika i knjižnice. Mediji su u mnogim slučajevima glavni prijenosnici obavijesti o radu određene institucije, agencije ili udruge,²⁵ ali imaju i aktivnu ulogu u „konstrukciji cjelokupne realnosti.”²⁶ Način objavljivanja sadržaja je važan zbog percepcije, on ne smije biti prenapadan, vrijedati, mora biti zanimljiv i kratak, kako bi zaintrigirao publiku na daljnje istraživanje o objavama, dolaskom na događaje.

Obavještavanje korisnika o uslugama i događajima koje knjižnica nudi je važno upravo zato jer se to sve odvija zbog korisnika. Prema „Zakonu o knjižnicama” knjižnična djelatnost obuhvaća omogućavanje pristupačnosti knjižnične građe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima, osiguravanje korištenja i posudbe knjižnične građe, te protok informacija.²⁷ Knjižnica se treba podjednako odnositi prema svim korisnicima, i prema njima stvarati i prilagođavati usluge, pristup onim informacijama koje im u tome trenutku trebaju, i olakšan pristup neovisno o vještinama, mogućnostima korisnika. Ukratko promocija je način informiranja korisnika o tome što knjižnica radi i što može raditi.

Dobitci onih koji promoviraju usluge svoje knjižnice i izvore su: povećano korištenje, povećana vrijednost ustanove, edukacije korisnika i promijenjena perspektiva.²⁸

²⁴ Ibid. Str. 498

²⁵ Nikolić, Ivana. Suradnja između knjižnica i civilnoga društva te njezina uloga u medijima. Vjesnik bibliotekara Hrvatske 60, 4(2017), 181-196. str. 6

²⁶ Hromadžić, H. Mediji i spektakularizacija društvenog svijeta. Masmedijska produkcija „kulture slavnih“. // Filozofska istraživanja 120, 30(2010), str. 619.

²⁷ Zakon o knjižnicama. // Narodne novine 1616, 105(1997). URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_10_105_1616.html

²⁸ Akporhonor, Blessing.A, Olise, Florence N. Librarians' Use of Social Media for Promoting Library and Information Resources and Services in University Libraries in South-South Nigeria. 2015. vol.5 no. 6, Information and Knowledge Management str. 1

Olakšani pristup informacijama je svrha svake knjižnice, a socijalne mreže su alati koji omogućavaju olakšani pristup informacijama te njihovu veću potražnju i razmjenu. Naravno, s obzirom da je pristup skoro svemu dostupan preko interneta smanjeni odlazak u knjižnice je jedan od problema 21. stoljeća s kojim se knjižnice suočavaju. S druge strane web 2.0 alati olakšavaju, napominju Khan i Bhatti, da se knjižnica približi udaljenim korisnicima, kao i da preko virtualnog okruženja održava svoj imidž unutar zajednice, stalnim ažuriranjem sadržaja. Društvene mreže nude više mogućnosti knjižnicama da se približe zajednici, ciljaju na pojedine skupine korisnika, i nude mogućnost korisnicima da komuniciraju s knjižnicom. Sav posao knjižnice je fokusiran na to da se spoji ljude s informacijama to je također i cilj društvenih mreža.²⁹ One omogućuju knjižničarima preko jedne mogućnosti da sudjeluju s mladima na način koji nije nužno fokusiran na obrazovanje.³⁰ Iako se Phillips, A. u svome članku fokusira na mlade i kako ih sve knjižnice preko društvenih mreža mogu privući.

Društvena mreža koja najčešće prevladava u svakodnevici ljudi, neovisno o interesima, godištu, mjestu prebivanja je Facebook. On u potpunosti pokriva svih 7 uvjeta za uspješan marketing, to su proizvod, cijena, mjesto, promocija, sudionici, proces, fizički dokazi. Kada se sagledava svih 7 zajedno tvore kohezivnu strategiju nazvanu marketinško planiranje.³¹ Prednosti Facebooka kao društvene mreže u promociji rada knjižnice je što se stranica navodi radno vrijeme, lokaciju, informacije o web sjedištu, biltenu prinova, i druge vijesti.³²

Društvene mreže su postale pouzdane platforme za širenje informacija, forum za povratne informacije, istraživanje i naravno promociju. Nude veliku uštedu vremena, kao i financija jer je sadržaj na webu najefektivniji i vremenski i novčano u marketingu.³³ Osim njih promocija se odvija i preko mrežne stranice. Yi u svome radu

²⁹ Khan, Shakeel Ahmad, & Bhatti, Rubina (2012). "Application of social media in marketing of library and information services: A case study from Pakistan." *Webology*, 9(1), Article 93. str. 1 URL: <http://www.webology.org/2012/v9n1/a93.html> (Prevela Lela Marjanović)

³⁰ Phillips, Abigail L., *Facebooking It: Promoting Library Services to Young Adults through Social Media*. Florida State University Libraries. 2015. str. 4. (Prevela Lela Marjanović)

³¹ Chartered Institute of Marketing. (2009). *Marketing and the 7 Ps: a brief summary of marketing and how it works*. Maidenhead, UK: Chartered Institute of Marketing. <http://www.cim.co.uk/files/7ps.pdf> (Prevela Lela Marjanović)

³² Ibid. Str. 3

³³ Ibid. Str 4

navodi neke od usluga i izbora koje dobra web stranica može pružiti: kanal komunikacije između knjižnice i pojedinih korisnika, usluge promocije, pretplate kroz e-mail liste. Ove usluge su jeftine, isplative, zahtijevaju malo investiranja u resurse i direktno dolaze do korisnika.³⁴

³⁴ Yi, Z. (2016). Effective techniques for the promotion of library services and resources. *Information Research*, 21(1), str. 2. URL: <http://InformationR.net/ir/21-1/paper702.html>

4. Istraživanje promocije stripova u GKZD

Gradska knjižnica Zadar je odabrana za ovo istraživanje zbog toga što je dobila mnoga priznanja za najveću zbirku stripova za gradsku ili narodnu knjižnicu u Hrvatskoj. Iz ovog pregleda bi se moglo utjecati na i na samu zadarsku, a i druge knjižnice da, vidjevši važnost strip zbirke za korisnike i njenog promoviranja u knjižnici, dobiju dodatni poticaj za češće i dinamičnije promoviranje vlastitih zbirki stripova. Zahvaljujući informacijskoj tehnologiji promocija se može odvijati na razne načine, preko više platformi, neovisno o vremenu. Djelatnici knjižnice su zaduženi i zaslužni za promociju knjižnice, tj. strip zbirki. Pišu preporuke, objave i postavljaju fotografije na mrežnome sjedištu i Facebook stranici knjižnice.

4.1. Svrha istraživanja

Svrha ovog rada je dobiti potpuniji uvid u način i detaljnost promocije stripova u gradskoj knjižnici Zadar, preko mrežnog sjedišta, Facebook stranice i predmetnica u katalognome opisu. Na temelju uvida u promociju omogućiti knjižničarima i drugim zainteresiranima da upoznaju bolje aktivnosti promocije stripa koje provodi zadarska knjižnica s kvalitetnom zbirkom stripa, te na temelju toga prošire i unaprijede svoje promotivne aktivnosti. Ponajviše što je sama knjižnica dobila mnoga priznanja za najveću zbirku stripova, nastoji se uvidjeti odnos gradske knjižnice Zadar, preko promocije, prema stripu.

4.2. Cilj istraživanja i istraživačka pitanja

Cilj rada je vidjeti na koji način se strip promovira u gradskoj knjižnici Zadar. Istraživačka pitanja i problemi istraživanja su: koliko često GKZD promovira, na svojem mrežnom sjedištu i Facebook stranici, zbirku stripova? Koliko su opširni opisi za pojedini strip, točnije jesu li navedeni samo bibliografski podatci ili se daje i sažetak ili kritika stripa? Vrste i načini reakcije korisnika, preko Facebook komentara na objave o stripu se također uzimaju u obzir u ovome istraživanju jer svaki tip promocije cilja na neku povratnu informaciju. Osim korisničkih komentara ispod Facebook objava i lajkovi ispod pojedine objave, povratne reakcije su i sami dolazak korisnika u knjižnicu i korištenje građe. Jedan od ciljeva je uvidjeti koliko je

raznolika, učestala i detaljna promocija zbirke stripova. Cilj je istražiti mišljenja i iskustva djelatnika knjižnice koji sudjeluju u promociji stripa.

4.3. Metodologija i uzorak

Pregledat će se učestalost promoviranja stripa na mrežnome sjedištu GKZD i knjižničnoj Facebook stranici. Metoda istraživanja za utvrđivanje načina i učestalosti promocije stripova na webu je analiza sadržaja. Kako bi se omogućila što detaljnija analiza promocije, gledalo se na detaljnost opisa stripa, preglednost objava preko tagova i ključnih riječi u pretraživanju web sjedišta knjižnice, način dolaženja do objava s pojedinom temom: *strip/ comic*.

Uz ove podatke pri analizi objava s Facebook stranice se uzima broj lajkova i broj komentara; tip objave: preporuka ili događaj; učestalost objavljivanja. Ovaj pristup daje uvid u interese korisnika. U objavama na web sjedištu i Facebook objavama su dodavani i linkovi za pojedini naslov u katalogu knjižnice. To je potaknuloda istražimo i predmetnice stripa u CROLIST katalogu Gradske knjižnice Zadar.

Također, istražiti ćemo i mišljenja djelatnika Gradske knjižnice Zadar vezana za promociju stripova u knjižnici koristeći metodu intervjua sa strukturiranim, unaprijed pripremljenim pitanjima. Pitanja su većinom ista, razliku se u pojedinostima zato što je dipl. knjiž. Darko Blažević zadužen za nabavu i obradu građe, dok je dipl. knjiž. Ante Kolanović zadužen za promociju knjižnice.

5. Promocija stripa na mrežnom sjedištu gradske knjižnice Zadar

Web adresa mrežnog sjedišta je <http://www.gkzd.hr/>. Promocija stripa preko mrežnih stranica knjižnice se radi preko preporuka stripova, popisa novih naslova u knjižnici i objava događaja.

5.1. Analiza ponude stripa preko popisa novih naslova u knjižnici

S naslovne stranice GKZD moguće je pristupiti popisu dostupnih stripova.³⁵ Na glavnom, padajućem izborniku se odabere „Odjeli i službe” te potkategorija: „Odrasli”. Na ovome dijelu mrežnog sjedišta s desne strane vidimo pod naslovom „Noviteti” podjelu na „Knjige” i „Strip”. Pri odabiru stavke „Strip”³⁶ otvara se mrežna stranica knjižnice s mogućnošću „beskonačnog skrolanja” tj. korisnik se može kretati unedogled prema donjem dijelu stranice koji se stalno osvježava novim podacima. Na ovaj način je predstavljen sav sadržaj na stranici. Podijeljen je prema mjesecima i godinama unosa u katalog, od najnovijih prema najstarijima koji se nalaze pri dnu stranice. Popisi kada su stripovi upisani u katalog su rađeni od posljednje unesenih u svibnju 2018. godine do prvih unesenih u veljači 2014. godine. Na popisu ima sveukupno navedena 722 stripa navedena. Kada se e klikne na mrežnu adresu koja je povezana s imenom pojedinog od tih stripova otvori se mrežna stranica bibliografskog zapisa o tom stripu u katalogu.

U izborniku mrežne stranice knjižnice pod naslovom „Odjeli i službe”- „Dječji odjel” strip je naveden pod građu koja se može posuditi i koristiti van knjižnice, ali sa strane nema podjele na knjige, strip, slikovnice i slično.³⁷ Na stranici o Bibliobusu Gradske knjižnice Zadar pod podnaslovom „Što mogu naći u bibliobusu?”, od 13 vrsti nabrojane knjižnične građe stripovi se nalaze na trećem mjestu, na prvom mjestu su knjige zatim slikovnice.³⁸

³⁵ Gradska knjižnica Zadar URL: <http://www.gkzd.hr/>

³⁶ Početna strana. Odjeli i službe: Odjel za odrasle. URL: <http://www.gkzd.hr/?q=odrasli-strip>

³⁷ Početna strana. Odjeli i službe. Dječji odjel URL: <http://www.gkzd.hr/djecji>

³⁸ Informacije o Bibliobusu. URL: <http://www.gkzd.hr/node/3365>

5.2. Analiza preko ključnih riječi u tražilici knjižnice na mrežnoj stranici

Web stranica <http://www.gkzd.hr/search/node/strip> je dobivena upisom termina „strip” u tražilicu na početnoj stranici knjižnice. Upisom tog pojma je preko tražilice dobiveno samo 10 objava. Od ovih 10 objava tj. web stranica osam ih je preporuka stripova, preostale dvije su obavijesti o događanju vezanome za strip u prostorima Gradske knjižnice Zadar. Obavijesti su većinom iz 2016. godine, njih 8, te dvije iz 2017. godine. U obavijestima je pisano općenito o Festivalu stripa 2017. godine i o predstavljanju strip-albuma na tome festivalu.

U objavama postoje mrežne poveznice do pojedinih istih objava koje dobijemo preko tražilice npr. odabirom ključnih riječi unutar same objave. Od 10 objava, 8 ih je preporuka za strip. Jedna od tih preporuka ima tag za Dječiji odjel, dok ostalih 7 objava imaju slijedeće identične tagove: strip, preporuka za čitanje, preporuka za odrasle, odjel za odrasle. Druge dvije objave su o Festivalu stripa iz 2017. godine. Jedna od njih je obavijest koja donosi kratku najavu festivala³⁹, a druga je objava o promociji stripa sa slikom programa Festivala i linkom na galeriju slika s događanja.⁴⁰ Obavijesti spominje dvoje autora stripa koji će gostovati na Festivalu i daje poveznicu na katalog knjižnice s njihovim djelima.

Upisivanjem u tražilicu knjižnice engleskog pojma za strip „comic”⁴¹ dobivamo također 10 objava. I upisom pojma „comics” u tražilicu knjižnice, dobije se 10 poveznica na objave na stranici knjižnice. Sadržaj objava su većinom kratke obavijesti o *Free comic book day*, slika pozivnice na događaj, te fotografije s događaja o stripu. Dvije objave su preporuke stripova, sastoje se od slike naslovnice i linka na kataložni opis u katalogu (⁴² i ⁴³). Dobivene objave se razlikuju od traženja preko pojma „strip”. Dok pretraživanjem pojmom „comic” pronalazi se većinom članke o *Free comic day* (Dan besplatnih stripova), pojam „comics” daje rezultate o *Marvel comics heroes workshop* i *Disney comics characters workshop*. Pojmovi „comic” i „strip” ne nude u

³⁹ Volim strip. URL: <http://www.gkzd.hr/content/volim-strip-0>

⁴⁰ Predstavljanje strip albuma Sjećanja URL: <http://www.gkzd.hr/content/predstavljanje-strip-albuma-sje%C4%87anja>

⁴¹ Katalog Gradske knjižnice Zadar. Pretraga. URL: <http://www.gkzd.hr/search/node/comic>

⁴² Katalog Gradske knjižnice Zadar. John Paul Lowe - Foundations In Comic Book Art. 6.2017. URL: <http://www.gkzd.hr/content/john-paul-lowe-foundations-comic-book-art>

⁴³ Ibid. Ian Fleming's James Bond - Spectre: The Complete Comic Strip Collection 09.2016. URL: <http://www.gkzd.hr/content/ian-flemings-james-bond-spectre-complete-comic-strip-collection>

rezultatima do objave o ovoj radionici. Dobiveni rezultati za „comics” nisu poredani kronološki. Prva radionica *Marvel Comics Heroes Workshop – Ploča* je održana 16. 11. 2015. godine.⁴⁴ Dane su osnovne informacije o tome tko je sudjelovao i gdje i to na hrvatskom i engleskom jeziku. Objavljene su i fotografije s radionice. U objavi su dodani slijedeći tagovi: „Američki kutak, American Corner, strip radionica, Comic Workshop, workshop.” Pod „Kategoriju događaja” je stavljen tag radionica. Prva *Disney Comics Characters Workshop - Privlaka* radionica je bila 09. 12. 2015. godine.⁴⁵ Tagovi, fotografije i pružene informacije su iste kao i za Marvel radionicu. Ove radionice su održane diljem Zadarske županije, čak i na otocima. Pod tagom „strip-radionica“ je nabrojano svih 18 radionica uključujući Disney i Marvel radionice.⁴⁶ S ovim radionicama tagove dijele i 3 objave o „Festivalu stripa”. Sve tri objave su stavljene pod kategoriju radionice, pod tagovima su: „festival stripa, strip radionica.” Napisan je kratak opis što se u radionici radilo: kako osmisliti dobar scenarij, crtanje olovkom te tušom i bojom, uz fotografije s radionice. Dodatni ponuđeni podatci su „Kategorija: Radionica”, „Tagovi: festival stripa, strip radionica”; Povezano događanje: Festival stripa: Tuš i boja”. Odabirom taga „Kategorija: Radionica” dobivamo informacije o vremenu i mjestu održavanja Festivala, te tek tada saznajemo na koji se Festival misli u objavi.

Na mrežnim stranicama „Američkog kutka” knjižnice se nalazi članak „Marvel Radionica Stripa”, koja je održana u organizaciji Američkog kutka knjižnice. Tagovi koji se nalaze na objavi su: „radionica za djecu, Ogranak Ploča, Američki kutak, American Corner, workshop”, zatim „Kategorija: Radionica za djecu”, te „Povezano događanje: Marvel-ovi strip junaci.” Nažalost u tagove nije stavljen ni tag „comic” kao ni tag „strip”.

Nedostatak tražilice Gradske knjižnice Zadar je što nije osjetljiva na padeže i množinu. Tako pri upisu pojma „stripove” umjesto samo „strip” dobijemo 10 članaka, nasumičnim redoslijedom, a ne kronološkim. Pri upisu „stripovi” dobije se isto 10 članaka no niti jedan se ne podudara s onima traženim pod pojmom „stripove”. Pri pretraživanju tražilice knjižnice s kraćenjem riječi sa znakom zvjezdice (*), pojavi se

⁴⁴ 16.11.2015. / Marvel Comics Heroes Workshop - Ploča URL: <http://www.gkzd.hr/content/16112015-marvel-comics-heroes-workshop-plo%C4%8Da>

⁴⁵ 09.12.2015. / Disney Comics Characters Workshop - Privlaka URL: <http://www.gkzd.hr/content/09122015-disney-comics-characters-workshop-privlaka>

⁴⁶ Strip radionica URL: <http://www.gkzd.hr/tagovi/strip-radionica>

„Vaš upit za pretraživanje nije polučio nikakav rezultat.” Daljnje upute za uspješnije pretraživanje se nalaze ispod ove rečenice i one su na engleskome, a ne znaju svi korisnici engleski. Iako ako se upiše „strip*” tražilica izbaci iste rezultate kao kad je upisana samo riječ strip bez znaka zvjezdice.

5.3. Analiza preko ključnih riječi iz objava na mrežnoj stranici

Adresa <http://www.gkzd.hr/taxonomy/term/206> vodi nas na stranicu na koju odemo kada biramo strip kao ponuđenu ključnu riječ, u jednoj od objava o stripu. Ovdje dolazimo do pitanja: dobiju li se različiti podatci, pošto su adrese kada se odabere ključna riječ u nekoj objavi i kada se ključna riječ upiše u tražilicu stranice, različiti kao i izgled stranica. Hipoteza je odmah potvrđena, podatci dobiveni kada se odabere ključna riječ u nekoj objavi i kada se ključna riječ upiše u tražilicu stranice su različitog sadržaja. Mrežna stranica na kojoj je strip bio ponuđena ključna riječ na dnu stranice članka, nudi stranicu s preporukama stripova. Ova je stranica estetski uređenija i preglednija. Preporuke stripa izgledaju isto kao na stranici „Preporuke - Odrasli”. Navedeni su svi događaji vezani uz strip, obavijesti su upravo one koje korisnik očekuje da će dobiti pri traženju riječi: strip.

Daljnjim pregledavanjem mrežnog sjedišta na mrežnoj stranici „Preporuke - Odrasli” odabirom taga „preporuke za mlade”. Broj obavijesti je 10 obavijesti na prvoj stranici, isto 10 na drugoj, a na trećoj stranici 7 objava. Dolazi se do još portreta pisaca, to su Haruki Murakami, Jack Kerouac i Carlos Ruiz Zafon. U tagovima H. Murakamija je dodana beletristika, dok su kod J. Kerouaca i C. Ruiz Zafon standardni tagovi „preporuka za čitanje, preporuka za odrasle, preporuka za mlade, odjel za odrasle”. među tagovima nije dodan „portret pisca”, iako je naslovom tako naglašeno. U „Tagovima” im se nalaze imena, koja vode na stranicu sa samo tom objavom. Na mrežnoj stranici „Preporuka za mlade” nema ni jednog naslova za književni oblik-strip. Jedina obavijest koja spominje strip je članak „Novosti iz svijeta stripa” gdje se tekst odnosi na dodjelu nagrada za strip iz 2017. godine. Važno je napomenuti kako ova objava ima stavljeni tag strip.

5.4. Analiza zastupljenosti stripa u preporukama knjižnice na mrežnoj stranici

U izborniku mrežnog sjedišta GKZD se nudi opcija „Preporuke - Odrasli”.⁴⁷ Pod preporučenim izborom se nalazi popis svih preporuka koje je Gradska knjižnica Zadar bila stavljala na svoju početnu stranicu mrežnog sjedišta. Iako nisu naznačeni datumi objava pa se ne može odrediti vremenski period objava, preporuke su navedene od najrecentnije preporučenih knjiga i stripova, prema starije objavljenim preporukama. Također osim imena i prezimena autora, naslova knjige i rečenice uvoda u publikaciju nigdje nije naznačena godina kada je objavljena, što korisnicima koji imaju preferencu čitati samo novije naslove, ili naslova iz određenog vremenskog razdoblja otežava pregled preporuka. I ova stranice knjižnice rađena je po principu „beskonačnog skrolanja”. No ovdje nema mogućnosti pretrage povezanih sadržaja preko ključnih riječi, osim preko prečaca tipkovnice za pretraživanje (CTRL + F) kojim se može pronaći određeni pojam unutar same stranice. Do rujna 2018. godine, kada je ova analiza rađena, na stranici se nalazilo 29 preporuka za strip, kao i jedan portret autora stripova te preporuka za jedan strip mangu. Naznačeno je kako je manga, japanski tip stripa, a kada se otvori preporuka pod ključnim riječima su pružene oznake „strip” i „manga”.

U tekstu pojedine preporuke stripa se nalazi ime autora stripa, crtač, te narodnost autora. Navedene su i nagrade koje je strip osvojio. Daje se sažetak stripa, gdje se radnja zbiva, o čemu se u stripu radi, također ako knjižnica posjeduje druge nastavke oni su navedeni i dani su linkovi za njihov bibliografski zapis u katalogu knjižnice Zadar. Ispod poveznice na katalog se nalaze gumbi za prethodni i sljedeći članak, što olakšava pregledavanje objava s preporukama jer se ne mora svaki put vratiti na dugački popis preporuka i u njemu tražiti naredni ili prethodni naslov. Pod tagovima za svaki strip opisan u pojedinoj preporuci stoje sljedeći natpisi tagovi: strip, preporuka za čitanje, preporuka za odrasle, odjel za odrasle.” Posebnost u preporukama je portret pisca stripa Manua Larceneta. U tagovima kod ove preporuke osim onih za strip stoji dodatni tag „portret pisca”. Kada se odabere ovaj tag vidimo kako je Manu Larcent, jedini pisac za kojeg je izrađen ovaj portret i dani tag. Iako se može naći još portreta pisaca, on je jedini s tagom. Kao što je ovo jedini tag za

⁴⁷ Početna strana. Odjeli i službe. Odjel za odrasle. URL: <http://www.gkzd.hr/?q=odrasli>

„portret pisca”, tako je i „manga” tag, koji stoji samo za jednu mangu *Stargazing Dog* od autora Takashi Murakamija.

U izborniku mrežne stranice knjižnice pod naslovom „Preporuke- Djeca”⁴⁸ nudi se 5 preporuka po stranici kroz 93 stranice. Redoslijed je iste strukture kao i napreporukama za odrasle, od najrecentnijih prema najstarijim preporukama. Opisi preporuka su kratki tekstovi, na kraju je navedeno s kojih su stranica preuzeti. Tag je „Dječji odjel”. Također nudi opciju „Poveznice na katalog”, kao i na sljedeći ili prethodni članak. Ali nije pronađen tag „strip”, te nema ni objava s preporukama za strip.

Na stranici o Bibliobusu Gradske knjižnice Zadar⁴⁹ pod podnaslovom „Što mogu naći u bibliobusu?”, od 13 vrsta nabrojane knjižnične građe stripovi se nalaze na trećem mjestu, na prvom mjestu su knjige, zatim slikovnice.

⁴⁸ Početna strana. Odjeli i službe. Dječji odjel- Preporuke URL: http://www.gkzd.hr/?q=djecji_preporuke

⁴⁹ Informacije o Bibliobusu. URL: <http://www.gkzd.hr/node/3365>

6. Promocija stripa na Facebook stranici Gradske Knjižnice Zadar

Facebook stranica Gradske knjižnice Zadar je nastala 20. siječnja 2012. godine. Stranica u kolovozu 2018. godine ima 6986 lajkova i 6898 pratitelja. U Prilogu na kraju rada su stavljeni tablice s vremenskim podacima objave, brojevima lajkova, komentara i prosljeđenih objava, te sadržaj objava. Pod odrednicom „Sadržaj objave” se nalazi tekst koji je objavljen o stripu u pojedinom postu.

Prva objava koja spominje strip je objavljena 11. srpnja 2012. „Jeste za jedan STRIPTEASER? ;)”. (vidi: **Error! Reference source not found.** Ova objava ima 3 lajka, 0 komentara i 0 podjela. Link više nije validan. Pola godine je prošlo otkad je Facebook stranice Gradske knjižnice Zadar napravljena do kad je objavljena prva objava o stripu. Zadnje spominjanje stripa u objavama je 14.02. 2018., a zadnja preporuka stripa je objavljena 18. 12. 2017. godine.

Slika 1. Prva objava o stripu na Facebook stranici GKZD, preporuka stripa

Na „Zidu” (tj. „Home” stranici) (vidi: Tablica 1 Objave o stripu na zidu Facebook stranice Gradske knjižnice Zadar na Facebook stranici Gradske knjižnice Zadar nalaze se 24 objave o stripu. Pod javne objave u „Zajednica” (Community)⁵⁰, u kojima je spomenuta Gradska knjižnica Zadar se nalazi šest objava o stripu (vidi: Objave o stripu u „Zajednica” Facebooka Gradske knjižnice Zadar.

⁵⁰ Gradska knjižnica Zadar. *Community* URL:

https://web.facebook.com/pg/gkzadar/community/?ref=page_internal

Pod Facebook „Događajima” (Events)⁵¹ Gradske knjižnice Zadar (vidi: **Error! Reference source not found.** se nalazi „Festival stripa - Zbirka 74”, održan od 23. do 25. svibnja 2016. godine. U sklopu ovog događaja je postavljeno 7 objava. Zabilježeno je da je 59 ljudi na Facebooku označilo da su sudjelovali u događaju, a 89 ih je bilo zainteresirano. Prema tome 68% je prisustvovalo. Naravno ovaj broj nije u potpunosti točan jer ne objavljuju svi svoja kretanja i interese na Facebook stranici. No kako je postotak prisustvovanja viši od pedeset posto, može se reći da je događaj tj. Njegova promocija bila uspješana. Također, najviše lajkova imaju one objave o „Festivalu stripa” na Facebook stranici „Home” Gradske knjižnice Zadar.

6.1. Analiza sadržaja tekstova o promociji stripa preko Facebook objava

Facebook omogućava klasifikaciju objava prema tipu objave te prema tome tko ju je objavio. Objave o stripu postavljene na „Zid” Facebook stranice Gradske knjižnice Zadar od strane same knjižnice i nisu toliko učestale. U četiri i pol godine, od početka 2012. godine, do sredine 2018. godine postavljene su 24 objave. Objava s najviše lajkova (86) je najrecentnija objava od 14. 08. 2018 godine uz to ima 3 podjele. To je obavijest o posebnom događaju za Valentinovo, te se riječ strip samo spominje kao jedna vrsta građe čiji su naslovi bili odabrani za ovaj događaj tematskog „slijepog spoja s knjigama.” Ustvari veoma je važno naglasiti što je strip bio uključen u ovaj tip događaja, jer su ga naslijepo mogli odabrati korisnici koji pretežno ne čitaju strip, kao vrstu knjižnične građe, a ne zbog tema kojih se sve dotiče. Osim prethodno spomenute objave, objava o stripu s ciljem promocije događaja o stripu u prostoru knjižnice, s najviše lajkova (24), je objavljena 30. 09. 2017. godine, jedan od tih lajkova je reakcija srce. Objava piše o novopostavljenoj izložbi u susret drugom „Festivalu stripova”. Iduća objava s najviše lajkova je objavljena 26. 04. 2017. godine i ima 23 lajka, od kojih je jedan reakcija srce. Ova objava ima tri podjele. Ona donosi obavijest o izložbi u Ogranku knjižnice na Bilom Brigu, tema izložbe je „Šuma Striborova”. Objava s 21 brojem lajkova, objavljena 10. 10. 2017. godine daje obavijest o početku drugog „Festivala stripa” u Gradskoj knjižnici Zadar. Objava objavljena samo dva dana nakon, i to po završetku festivala, ima 20 lajkova.

⁵¹ Gradska knjižnica Zadar. *Events* URL: https://web.facebook.com/pg/gkzadar/events/?ref=page_internal

Još jedna objava, od 13. 10. 2017. godine o radionici održanoj u sklopu Festivala, ima 17 lajkova i jedan komentar. Idući najviši broj lajkova ima najava „Festivala stripa”, 06. 10. 2017. godine ima 12 lajkova, 4 komentara i 6 podjela. Ovo je najveći broj podjela u vezi stripova na Facebook stranici Gradske knjižnice Zadar. Još jedna objava, također vezana za „Festival stripa” nosi dvoznamenkasti broj lajkova (11), a objavljena je 13. 05. 2016. godine. Ova objava je obavijest o izložbi na festivalu. Ostale obavijesti imaju lajkove s jednoznamenkastim brojem i većinom su to preporuke stripova, čiji linkovi nažalost više nisu aktivni. Naime mrežna stranica GKZD javi grešku pri pretraživanju kada se linkovi odaberu. Jedina objava o predstavljanju stripa pri susretu s autorom je objavljena 12. 10. 2017. godine i ima jedan lajk. Preporuke za strip su objavljivane: 18. 12. 2017., 14. 06. 2017., 02. 01. 2017., 22. 03. 2016., 19. 08. 2015., 30. 03. 2015., 05. 03. 2015., 28. 01. 2015., 12. 01. 2015., 28. 7. 2014., 15. 05. 2014., 25. 10. 2013., 11. 07. 2012. Te vijesti o novostima u svijetu stripa su objavljene 13. 08. 2016. godine., i 13. 09. 2016. godine za ljubitelje stripa. Objavljivane obavijesti nisu samo o događajima u knjižnici i preporuka stripova, već je dana i obavijest o odlikovanju autora stripa najviše francusko odličje u kulturi - Vitez reda umjetnosti i književnosti, 08. 08. 2013. godine.⁵²Vidimo kako je vrijeme između preporuka je otprilike 6 mjeseci, no ponekad prođe i godina od zadnje objave npr. od objave u 2015. godini, do jedine objave u 2016. godini i potom do prve objave u 2017. godini. Ovo je sveukupno 13 preporuka stripa kao knjižnične građe za korištenje unutar četiri i pol godine. Prema tome preporuča se jedan strip na malo više od svaka 4 mjeseca. Ali kada se uzme u obzir da je tri godine za redom, pauza preporuke stripa bila po godinu dana, godinu i pol od prve do druge objave, te od 6 do 10 mjeseci, a kod nekih objava je vremenski razmak bio samo 25 tj. 26 dana ove razlike u dinamici objavljivanja nam govore o nedosljednosti promoviranja stripa preko objava na Facebook stranici Gradske knjižnice Zadar. Marketinški isplativije bi bila objava tipa: dok čekamo početak novog Festivala stripa upoznajte se s radom ovog kulturnog autora, ili ovog novog modernog autora. Nakon završetka Festivala stripa, dok je vijest još bila aktualna mogli su se promovirati stripovi, no iduća objava s preporukom dolazi tek za dva mjeseca, krajem godine.

⁵²Obavijest o odlikovanju autora stripa nam govori o pažnji koju djelatnici posvećuju stripu, jer su odlučili objaviti novosti vezane uz autora u književnoj vrsti gdje su junaci najpoznatiji i svugdje likom prepoznatljivi, a autori u njihovoj sjeni.

Sam sadržaj objava s preporukama je najčešće tipa: „Odavno vam nismo preporučili nijedan strip :) Evo ga onda jedan uistinu odličan :)” Većina objava na kraju ima smajlic, i linkove koji više nisu validni. Najviše lajkova imaju one objave o „Festivalu stripa”.

Slika 2. Objava o stripu s najviše lajkova na „Zidu” Facebook stranice GKZD

Objave u kategoriji „Događaji” Facebook stranice GKZD o događaju „Festival stripa - Zbirka 74”, sadrže tekst i fotografije događaja koje opisuju. Među objavama o tom festivalu najveći broj lajkova (34) ima objava od 14. 05. 2016. godine. Objava je o postavljenoj izložbi radova zagrebačkih autora stripa i jedne autorice iz Zadra. Dvije naredne objave u vezi festivala su objavljene 24. 05. 2016. godine i bave se opisivanjem događanja: radionica stripa, zatim predstava i predavanje. Jedina objava s komentarima je isto od 24. 05. 2016. godine. U ovoj su objavi objavljene fotografije s otvaranja festivala. Komentari su od korisnika knjižnice, i u njima korisnik piše kako su promašili današnje događanje; ispod toga je dan odgovor Knjižnice u kojem je dano objašnjenje da festival traje par dana i da se slobodno odazovu i pridruže. Broj lajkova označava pozitivnu ili negativnu reakciju korisnika. Ne može se isključiti mogućnost da su i sami autori kao znak prepoznavanja rada i zahvale knjižnici, lajkali obavijest. Sadržaj objava se sastoji od općenitih informacija- tko dolazi i kada se događanje odvija. Većina objava na kraju ima smajlic, 5 ih ima fotografije unutar objave, jedna sliku programa i jedna je link koji više nije validan. Iako su tekstovi kratki, fotografije govore da je bio veliki odaziv na događanja.

Gledajući na promociju ovog događaja veliki je trud uložen. Za prvi „Festival stripa” nije napravljena Facebook kategorija „Događaj” pa se objave ne mogu usporediti. Učestalo ažuriranje objava o događajima koji prethode „Festivalu stripa” - izložba, zatim objave o događajima koji su se taj dan održali popraćeni fotografijama, znači da

se povećava šansa vidljivosti događaja, a time se povećava i mogućnost ciljanog dolaska korisnika na događaj.

Slika 3. Objava o stripu s najviše lajkova u „Events” na Facebook stranici GKZD

Ako netko tagira Gradsku knjižnicu Zadar u objavi na svojoj Facebook stranici, ova tagirana objava se nalazi u kategoriji „Zajednica” (Community) - javne objave na Facebook stranici GKZD. U kategoriji „Zajednica” se nalazi 6 objava koje spominju strip, jedna od njih se odnosi na prvi „Festival stripa”, a objavljena je 25. 05. 2016. godine. Ova objava ima i najviše lajkova - 22, štoviše ima i po jedan komentar i 1 podjelu. Tri objave, datuma: 27. 08., 05. 09., 11. 09. 2013 nemaju niti jedan lajk, komentar ili podjelu. Sve tri objave su linkovi postavljeni od Facebook stranice Instituta Ruđera Boškovića. Link vodi na natječaj za izradu stripa. Preostala dva posta su objavljena istog dana, 12. 03. 2013. godine od strane iste osobe. Jedna objava je određena vrsta preporuke i promocije stripa osobe koja je objavila post, dok je druga objava link, koji više nije valjan na „Zavičajnu zbirku, digitalni strip album u boji „Liburni”. Mogućnost korisnika knjižnice i Facebooka da tagiraju GKZD u raznim objavama uvelike pridonosi vidljivosti rada knjižnice i izvan samih fizičkih prostora, kao i grada unutar kojeg djeluje. Kao što se može zaključiti prema objavama u

kategoriji „Zajednica”, autori mogu sami sebe promovirati, pisati iskustva i doživljaje posjećenih događanja knjižnice, te širiti ideje i kreativnost preko kratkih obavijesti. Objava s najviše lajkova u kategoriji „Zajednica” Facebook stranice Gradske knjižnice Zadar je objavljena na zadnji dan trajanja „Festivala stripa”. Velika je mogućnost da su ju lajkali sudionici i posjetitelji samog festivala. Nakon uspješnog promoviranja događaja nije neočekivano vidjeti ovako veliku reakciju podrške.

Slika 4. Objava o stripu s najviše lajkova u „Zajednica” na Facebook stranici GKZD

7. Kataložni opis stripa unutar kataloga Gradske knjižnice Zadar: predmetnice

U katalogu Gradske knjižnice Zadar nema dodjele predmetnica stripovima, dok se ona dodjeljuje za razne druge vrste knjižnične građe. Na ovaj problem nailaze i djelatnici knjižnice. Kada ih korisnici upitaju o određenoj temi stripa, moraju se osloniti na vlastito znanje „jer je prilično rijedak slučaj da neki strip ima adekvatnu predmetnu obradu.”⁵³

D. Blažević, zadužen za obradu građe ističe: „neke stripove je vrlo jednostavno žanrovski odrediti, a neke je nemoguće strpati u neku ladicu.” Napominje kako je problematika predmetnog i žanrovskog određivanja prevelika te da je to tema mnogih rasprava u knjižničarskoj profesiji. Te da Google, zbog opširnosti tema koje se mogu naći unutar nekog stripa, daje brže tražene informacije.⁵⁴

7.1. Analiza predmetnica stripa u CROLIST katalogu

Pri pregledu bibliografske obrade stripa u katalogu Gradske knjižnice Zadar uočava se problem kod predmetnica. Kada se u Skupni katalog CROLIST-a Hrvatske u tražilicu upiše „strip”, on nam nudi rezultate za 702 publikaciju, i za to 65 „Predmet” podjela. CROLIST katalog gradske knjižnice Zadar nudi 36 „Predmeta”, od kojih su pojedine predmetnice za imena autora, mjesta ili države, što su ustvari veoma oskudni opisi s obzirom na to da je ponuđena građa za traženje pojma strip 644 publikacije. „Po predmetu” nudi 21 izbor.

⁵³ Kolanović, Ante. Upit o promociji stripova za završni rad. Osobna poruka. (06. 08. 2018.)

⁵⁴ Blažević, Darko. Upit o promociji stripova za završni rad. Osobna poruka (07. 08. 2018.)

Predmet

Strip (184)
Strip -- Eseji i studije (8)
Strip -- Povijest -- Hrvatska (3)
Strip -- Tehnike crtanja (3)
Strip -- Hrvatska -- Studije (2)
Lechner, Sebastijan -- Život i djelo (2)
Strip -- Povijest (2)
Eseji -- Hrvatska književnost (2)
Crtanje -- Metode i postupci -- Priručnik (2)
Animirani film -- Povijest -- Hrvatska (1)
Film (1)
Strip -- Hrvatska -- 1990.-2000. (1)
Ilić, Mirko -- likovni umjetnik -- Grafički dizajn (1)
Ilić, Mirko -- likovni umjetnik -- Strip (1)
Strip -- Enciklopedija (1)
Popularna kultura -- Politički aspekti (1)
Sjedinjene Američke Države -- Popularna kultura --

po predmetu

Strip
Strip -- Eseji i studije
Strip -- Povijest -- Hrvatska
Strip -- Tehnike crtanja
Strip -- Hrvatska -- Studije
Lechner, Sebastijan -- Život i djelo
Strip -- Povijest
Eseji -- Hrvatska književnost
Crtanje -- Metode i postupci -- Priručnik
Animirani film -- Povijest -- Hrvatska
Film
Strip -- Hrvatska -- 1990.-2000.
Ilić, Mirko -- likovni umjetnik -- Grafički dizajn
Ilić, Mirko -- likovni umjetnik -- Strip
Strip -- Enciklopedija
Popularna kultura -- Politički aspekti
Sjedinjene Američke Države -- Popularna kultura -- Propagandni učinak
Strip -- Politički aspekti
Strip -- Bibliografija

Slika 6. Prikazuje dio podjele po kategoriji "Predmet" za pojam "strip" u CROLIST katalogu Gradske knjižnice Zadar

Slika 5. Prikazuje dio podjele po kategoriji "Po predmetu" za pojam "strip" u CROLIST katalogu Gradske knjižnice Zadar

Kod podjele na jezikenavedeno je Hrvatski (568), Engleski (68), Drugi (3), Talijanski (2), Srpski (2), Španjolski (1). Za navedene jezike je moguće preko riječi jezika kao linka otići na naslove u katalogu napisane tim jezikom. Pojam „Drugi(3)” nije link, a pošto nema popisa ne zna se na koje se jezike odnosi, ne donosi nam nikakvu informaciju jer ne možemo odabrati te stripove te se korisniku ograničava pristup ovoj informaciji.

Jezik	
Hrvatski	(568)
Engleski	(68)
Drugi	(3)
Taljanski	(2)
Srpski	(2)
Španjolski	(1)
Godina nastanka	
2000-2019	(594)
0100-1999	(50)

Slika 7. Prikazuje dio podjele po kategorijama "Jezik" i "Godina nastanka" za pojam "strip" u CROLIST katalogu Gradske knjižnice Zadar

Dok dječji odjel nudi i slikovnice, koje imaju bogati opis u katalogu, strip ga nema tako bogat opis. Pri upitu za strip ima jedna predmetnica „životinje u književnosti.”⁵⁵ Izlistana publikacija je ustvari studija koja i u naslovu ima strip pa je vjerojatno zato naveden strip kao predmet. Također u katalogu se podjele prema „Predmetu” i „Po predmetu” iste i kod slikovnica i kod stripova.

Pri korištenju kataloga zadarske knjižnice CROLIST, pri ulasku u katalog s gornje desne strane ima mogućnost odabira „Najtraženije”. Odabirom se ulazi dublje u katalog. Unutar najtraženijih naslova katalog nudi ponudu i na kategorije: crtani ili stripovi (62-26.7) (63-28.7). Prednosti kataloga su što ponudu naslova dijeli na potkategorije poput „predmet”, „tema”, „autor” pa je lako pronaći traženo. Dobivene rezultate može se poredati po filtrima: relevantnosti, naslovu, datumu. Mange, građa slična stripu nisu izlistane niti davane kao preporuka za stripove za odrasle, iako im je UDK u katalogu isti: 741.5.

⁵⁵ Ero: Gradska knjižnica Zadar URL: [http://161.53.142.3/cgi-bin/wero.cgi?p=100001&q=strip&s=\\$330509039%20C5%20BDivotinje+u+knji%20BEevnosti&c=1112208683](http://161.53.142.3/cgi-bin/wero.cgi?p=100001&q=strip&s=$330509039%20C5%20BDivotinje+u+knji%20BEevnosti&c=1112208683)

8. Promoviranje stripa od strane djelatnika knjižnice

Važnost razgovora u promociji je od velike važnosti, prema primjeru D. Blaževića, knjižničara u GKZD, jer u tom se trenutku može odmah reagirati i podučiti korisnike, koji na strip gledaju s predrasudama. Zato je i važno, navodi knjiž. D. Blažević „poznavati trendove i biti aktualan. Što znači puno čitanja i pretraživanja interneta. Održavati kontakte s domaćim izdavačima i strip crtačima”. Štoviše važno je biti upućen u događaje u svijetu stripa kako bi se moglo, odgovoriti na jednostavne i zahtjevne upite čitatelja stripova.”⁵⁶ Ukratko za promociju stripa je bitno znanje o stripu „jer vam pruža osnovu s koje možete krenuti.”⁵⁷ Kao i iskustvo koje je nastalo kroz godine rada s korisnicima su razlog nastanka ovako velike i značajne zbirke stripova. U prilog tome ide poznavanje stripa kao umjetnosti i poznavanja korisničkih potreba, time se pri upitima korisnika lako snalazi i preporučuje traženi ili slični strip. S ovime se slaže i potvrđuje diplomirani knjižničar A. Kolanović stripove najčešće promovira „usmeno, u direktnom kontaktu i razgovoru s korisnicima, na webu i Facebook stranicama, gostovanjem u medijima, organiziranjem festivala stripa.” Knjižničar A. Kolanović naglašava da korisnici koji traže određene teme u književnoj građi stripa su unaprijed upoznati „sa stripom kao medijem i umjetničkom formom.”⁵⁸ Ovo potvrđuje i dipl. knjiž. D. Blažević da „su ljubitelji stripova uglavnom veliki poznavatelji strip umjetnosti i dobro znaju što žele pročitati. Točno znaju koji su scenaristi, crtači i izdavači garancija kvalitete. Vole dobru preporuku, te razmijeniti mišljenje o pročitanim stripovima.”⁵⁹

Ovu izjavu potvrđuju i upiti poput onih „upit(a) o stripovima koji obrađuju orijentalne ili bliskoistočne teme. Također se često traže egzistencijalistički stripovi, ili jednostavno kažu neki dobar strip a da nije američki o superjunacima”.⁶⁰

Važnost knjižnice u zajednici potvrđuje i činjenica da knjižnica promovira i hrvatske i zadarske autore stripa, uz to „Knjižnica ima izvrsnu suradnju sa strip izdavačima kao što su: Fibra i Libellus. Uz to surađujemo i s nekoliko hrvatskih strip crtača kao što su primjerice Robert Solanović, Fran Strukan, Krešimir Biuk, Ivana Armanini, Sonja

⁵⁶ Blažević, Darko. Upit o promociji stripova za završni rad. Osobna poruka (07. 08. 2018.)

⁵⁷ Kolanović, Ante. Upit o promociji stripova za završni rad. Osobna poruka. (06. 08. 2018.)

⁵⁸ Blažević, Darko. Upit o promociji stripova za završni rad. Osobna poruka (07. 08. 2018.)

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Kolanović, Ante. Upit o promociji stripova za završni rad. Osobna poruka. (06. 08. 2018.)

Gašperov i drugi.”⁶¹O samoj nabavi stripova djelatnici navode da se “Stripovi u 99% slučajeva kupuju preko izdavača ili dobavljača, no ima situacija kad se stripovi kupe i direktno od autora ili kolekcionara koji se žele riješiti viškova.”

Podatci koje tražilica Gradske knjižnice Zadar nudi nisu sukladni standardu drugih tražilica na internetu, gdje se neovisno o padežu prikaže traženi rezultat ili onaj najbliži traženome pojmu. Same obavijesti trebaju biti kompatibilnije, povezanije, što se može poboljšati promjenom izgleda mrežnog sjedišta. Lakše snalaženje na stranici znači isplativiji rad stranice i knjižnice jer korisnici lakše mogu pronaći traženo.

⁶¹ Blažević, Darko. Upit o promociji stripova za završni rad. Osobna poruka (07. 08. 2018.)

9. Zaključak

Cilj svakog marketinga je profit, ako ustanova dijeli informacije i širi znanje, korisnici prihvaćaju njezinu ulogu u društvu i koriste njene usluge, profit je ostvaren. Jedan od ciljeva ovog rada je bio ukazati na važnost i prednosti promocije u prenošenju informacija. Od velike je važnosti da se olakša i ubrza pretraživanje na mrežnome sjedištu, te time i dolazak do informacija. Razina korisnikovog poznavanja rada na računalu i korištenja internetom ne bi trebala biti faktor koji presudno utječe na (ne)mogućnost dolaska do traženih informacija. One trebaju biti ponuđene tako da ih svi lako pronađu.

Na mrežnom sjedištu Gradske knjižnice Zadar pregledavanje objava o stripu je otežano izgledom i funkcioniranjem same stranice. Ovo stvara probleme za sve objave i informacije koje korisnik traži, ne samo one vezane za strip. Teško je snaći se, te doći do željenih podataka o stripovima. Potrebno je preglednije sučelje. Jedan od nedostataka u pretraživanju je beskonačno skrolanje na stranici, točnije manjak filtriranja podataka na stranici otežava kretanje njome zbog velike količine podataka. Informacijsko preopterećenje korisnika, može rezultirati napuštanjem mrežne stranice zbog prevelike količine podataka i teškog pronalaženja podataka. Podatci koje tražilica Gradske knjižnice Zadar nudi nisu sukladni standardu drugih tražilica na internetu, gdje se neovisno o padežu prikaže traženi rezultat ili onaj najbližiji traženome pojmu. Same obavijesti trebaju biti kompatibilnije, povezanije, što se može poboljšati promjenom izgleda mrežnog sjedišta. Lakše snalaženje na stranici znači isplativiji rad stranice i knjižnice jer korisnici lakše mogu pronaći traženo.

Radeći analizu prema ključnim riječima i tagovima iz objava na mrežnome sjedištu, dolazi se do zaključka kako sve o stripu na stranicama knjižnice nije obuhvaćeno na jednom mjestu, već se za razne tipove objava o stripu treba pregledavati preko različitih izbornika. Za traženje određenih stavki ili pojmova na mrežnome sjedištu GKZD prvo se treba na stranici naći sličan članak i u njegovim tagovima odabrati onaj koji korisnici traže i tada dobiju popis informacija. Ovaj tip rada ne štedi vrijeme korisniku stoga se javlja problem dopijevanja potrebitih informacija do sadašnjih i budućih korisnika knjižnice.

Poteškoće pri pronalasku imaju veliku ulogu kao dijelovi promocije. Otežano pronalaženje je jedan od čimbenika neuspješne promocije. Pri pregledavanju mrežnog sjedišta nailazi se na podosta prepreka u dobivanju tražene informacije.

Jedan od dobrih aspekata promocije stripa na mrežnome sjedištu je puno detaljnih tekstova opisa i stripa tj. preporuka stripova što govori o značaju i važnosti stripa za Gradsku knjižnicu Zadar. Preporuke za strip za odrasle su potpisane od strane knjižničara koji ih je napisao. Tekstovi preporuka ukazuju na predanost rada djelatnika jer su preporuke poprilično detaljno napisane. Prema riječima dipl. knjiž. A. Kolanovića „U zadnjih nekoliko godina, većina preporuka na web stranici GKZD su autorski tekstovi knjižničara i kao takvi potpisani. Ako nisu, naveden je URL i izvor odakle je tekst preuzet. Ni izdavači ni autori ne utječu na te preporuke jer bi to inače bilo reklamiranje.” Također navodi da su preporuke pisane za one stripove, koji su ostavili poseban utisak na njega, kao čitača. Ne piše recenzije za naslove koji mu se nisu svidjeli.⁶² Uzevši u obzir mnoge napisane preporuke od strane knjižničara A. Kolanovića, dolazimo do zaključka kako su napisane od osobe koju strip zanima, i čita ga redovito. Stoga su ove preporuke stripa kvalitetne ne samo po načinu pisanja, već imaju i pozadinsku važnost time što su izabrane, i to ne nasumičnim izborom, na temelju kriterija posebnosti i vrijednosti stripa prema procjeni ljubitelja i dobrog poznavatelja stripa. Dani su čak i portreti pisaca, sa kratkim opisima rada: „Larcenet nema odgovore na pitanja, on ne objašnjava, on iznosi problem i trudi ga se sagledati iz različitih perspektiva, potiče na razmišljanje i svojim djelima kao da pokušava potaknuti raspravu između sebe i čitatelja.”⁶³ Opisi ovako poetskog tipa privlače korisnike u svijet stripa.

Prema knjižničaru A. Kolanoviću najveća prepreka pri promociji stripova je mala zainteresiranost korisnika za stripove, iako navodi da je upornost glavna pri promociji. Učinkovitost promocije se očituje preko povećanja posudbe i rasta interesa za događaje u vezi stripa. Uloga je knjižnice biti na korist zajednice unutar koje se nalazi. Što učestalije objavljivanje objava na Facebook stranici znači veću vidljivost knjižnice, čime se dolazi do uspješne promocije knjižnice. Time je ona svakodnevno vidljiva korisnicima, preko anketa i preporuka se približava korisnicima i nudi usluge. U promociji stripa preko Facebook stranice vidimo veću učinkovitost pretraživanja, sučelje na koje su korisnici naviknuti i koriste ga svakodnevno. Same objave se pojavljuju na njihovome zidu, odlazak na Facebook stranicu Knjižnice i pregledavanje iste, protok informacija sve to je moguće preko jedne stranice, ili

⁶² Kolanović, Ante. Upit o promociji stripova za završni rad. Osobna poruka. (06. 08. 2018.)

⁶³ GKZD. Portret - Manu Larcenet URL: <http://www.gkzd.hr/content/portret-manu-larcenet>

aplikacije. Uvelike je olakšana komunikacija zato je odluka, ne samo zadarske već i drugih knjižnica, o stvaranju Facebook stranice jedna od najboljih odluka, posebice za promociju. Stvaranje događaja na Facebook stranici, i sve objave na Facebook stranici o „Festivalu stripa” su one s najviše lajkova što govori o zainteresiranosti korisnika za ovaj tip objava. Veoma je dobro objavljivanje preporuka i na Facebook stranici, a ne samo na mrežnome sjedištu upravo zbog veće preglednosti sadržaja. Dok su događaji o stripu dobro pokriveni, preporučuje se redovitije objavljivanje preporuka o stripu. Također arhiviranje linkova da se ne bi izgubili nakon nekog vremena, kao što je sada nekoliko linkova nevalidno.

Također, smatra se da bi za bolju promociju stripova bilo poželjno revidiranje kataložnih zapisa radi preglednijeg i korisniku prilagođenog pretraživanja na koje je navikao pregledavanjem drugih tipova građe. Naime, nije iskorištena mogućnost promocije stripa preko kataloga tj. kataložnih predmetnica. jer unutar katalog nema mogućnosti pretraživanja stripova prema njihovim temama – ponuđena je samo jedna opća odrednica: „strip“. Za razliku od integriranog sustava CROLIST, Skupni katalog sustava ZAKI, koji koristi dio knjižnica u Hrvatskoj strip dijeli na više podjela od kojih i na onu „Za odrasle” te „Za djecu i mladež”. Sa strane u katalogu osim puno navedenih sužavanja prema predmetu nabrojana su i ona po ključnoj riječi. Manjak oznaka predmetnica za korisnike je manjak mogućnosti za otkrivanje i korištenje građe, što se kosi s definicijom Katice Tadić o davanju sve građe koju knjižnica posjeduje na korištenje.⁶⁴ Korisniku koji je neupućen u strip, i strip mu se ne nudi u prijedlozima za čitanje društvenih, kriminalističkih, povijesnih ili ratnih tema, neće ga tako jednostavno moći pronaći u knjižnici, čak i ako ima stripova na te teme. Time strip ima veće šanse da ostane neposlušan na polici.

U svim knjižnicama stoji upozorenje da korisnici ne vraćaju sami knjige na police jer je krivo uložena knjiga, trenutno izgubljena knjiga. Ovo bi se moglo primijeniti i na dodjeljivanje predmetnica stripovima u knjižnici, jer nedovoljno opisana građa znači da ju korisnik neće uočiti, neće mu se pri pretraživanju kataloga pojaviti rezultat za traženi pojam u obliku stripa, iako bi to mogao biti koristan korak pri stvaranju novog ljubitelja stripa. Detaljnija obrada predmetnica kataložnih zapisa stripa će olakšati

⁶⁴ Tadić, Katica. Rad u knjižnici : priručnik za knjižničare. URL: <http://www.ffzg.unizg.hr/infoz/biblio/nastava/dz/text/katm.htm>

pretraživanje i pristupačnost stripovima, koji se dotiču raznih tema, mnogi daju i dublje prikaze ideja upravo zbog toga što im je medij i tekst i slika.

Dodatno pitanje koje se pri istraživanju za ovaj rad pojavilo, je način na koji ljudi doživljavaju stripove. Zašto na primjer neki stripovi nisu u školama određeni da budu dio lektire? Kao što nisu knjige samo za zabavu, tako nije ni svaki strip lako štivo, jer ako slika govori tisući riječi što nam sve strip može poručiti ako mu damo šansu? Strip već samo kao ideja građe koja dosad nije od strane nekog korisnika korištena, mu može pružiti novu perspektivu, ili prenijeti ideju dovoljno dobro kao druga književna građa.

Kako su knjižnice informacijske ustanove za cjeloživotno učenje njihov profit je vidljiv preko povratnih informacija korisnika, odnosa korisnika prema knjižnici i njezin status unutar zajednice. Promocija preko informacijskih tehnologija olakšava i ubrzava rad knjižnica, te time knjižnice dolaze do profita poput poboljšane usluge, s povećanom efikasnošću, mjerene s rastom korištenja.

Popis literature

1. 09.12.2015. / Disney Comics Characters Workshop - Privlaka URL: <http://www.gkzd.hr/content/09122015-disney-comics-characters-workshop-privlaka>(10.09.2018.)
2. 16.11.2015. / Marvel Comics Heroes Workshop - Ploča URL: <http://www.gkzd.hr/content/16112015-marvel-comics-heroes-workshop-plo%C4%8Da>(10.09.2018.)
3. Adeyoyin, S.A. (2005). Strategic planning for marketing library services. *Library Management*, 26(8/9)
4. Akporhonor, Blessing.A, Olise, Florence N. Librarians' Use of Social Media for Promoting Library and Information Resources and Services in University Libraries in South-South Nigeria. 2015. vol.5 no. 6, *Information and Knowledge Management*
5. Chartered Institute of Marketing. (2009). Marketing and the 7 Ps: a brief summary of marketing and how it works. Maidenhead, UK: Chartered Institute of Marketing. <http://www.cim.co.uk/files/7ps.pdf> (Prevela Lela Marjanović)
6. Cmuk, Miroslav. Strip-izdavaštvo između umjetnosti i trivijalnosti // Tema : časopis za knjigu 9(2012), 3/4
7. Ero: Gradska knjižnica Zadar URL: <http://161.53.142.3/cgi-bin/wero.cgi?p=100001&q=strip&s=S330509039%C5%BDivotinje+u+knji%C5%BEvnosti&c=11112208683>(10.09.2018.)
8. Foster, Katy. Graphic Novels in Libraries: An Expert's Opinion // *Library Media Connection* 22, 5 (2004)
9. GKZD. Portret - Manu Larcenet URL: <http://www.gkzd.hr/content/portret-manu-larcenet>(10.09.2018.)
10. Gradska knjižnica Zadar URL: <http://www.gkzd.hr/>(10.09.2018.)
11. Gradska knjižnica Zadar. *Community* URL: https://web.facebook.com/pg/gkzadar/community/?ref=page_internal(10.09.2018.)
12. Gradska knjižnica Zadar. *Events* URL: https://web.facebook.com/pg/gkzadar/events/?ref=page_internal (10.09.2018.)

13. Holston, Alicia. A librarian's guide to the history of graphic novels // Graphic novels and comics in libraries and archives : essays on readers, research, history and cataloging / Weiner, Robert G. Jefferson : McFarland, 2010
14. Horn, Maurice: "Comics", u Handbook of French Popular Culture, ur. Pierre L. Horn, Greenwood Publishing Group, Westport, 1991.
15. Hromadžić, H. Mediji i spektakularizacija društvenog svijeta. Masmedijska produkcija „kulture slavni“. // Filozofska istraživanja 120, 30(2010)
16. Hrvatsko knjižničarsko društvo: Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež. Dokumenti i linkovi URL:
http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/17/publikacija/248/
17. Hrvoje Krešić: „Hrvatski strip i strip u Hrvatskoj – 2. dio“, *Booksa*, 2.VII.2007., <http://www.booksa.hr/kolumne/hrvatski-strip-i-strip-u-hrvatskoj-2-dio>
18. Informacije o Bibliobusu. URL: <http://www.gkzd.hr/node/3365> (10.09.2018.)
19. Informacije o Bibliobusu. URL: <http://www.gkzd.hr/node/3365> (10.09.2018.)
20. Katalog Gradske knjižnice Zadar. Ian Fleming's James Bond - Spectre: The Complete Comic Strip Collection 09.2016. URL:
<http://www.gkzd.hr/content/ian-flemings-james-bond-spectre-complete-comic-strip-collection> (10.09.2018.)
21. Katalog Gradske knjižnice Zadar. Pretraga. URL:
<http://www.gkzd.hr/search/node/comic>(10.09.2018.)
22. Katalog Gradske knjižnice Zadar. John Paul Lowe - Foundations In Comic Book Art. 6.2017. URL:<http://www.gkzd.hr/content/john-paul-lowefoundations-comic-book-art>
23. Khan, Shakeel Ahmad, & Bhatti, Rubina (2012). "Application of social media in marketing of library and information services: A case study from Pakistan." *Webology*, 9(1), Article 93. URL: <http://www.webology.org/2012/v9n1/a93.html> (Prevela Lela Marjanović)
24. Lavin, Michael R. Comic books and graphic novels for libraries : what to buy // *Serials review* 24, 2 (1998)

25. Mary Wood: „Origins of the Kid: Street Arabs, Slum Life, and Color Presses“, *The Yellow Kid on the PaperStage*, 2.II.2004., URL: <http://xroads.virginia.edu/~MA04/wood/ykid/illustrated.htm>
26. Mccloud, Scott: Kako čitati strip - nevidljivu umjetnost. Zagreb: Mentor, 2005.
27. Nikolić, Ivana. Suradnja između knjižnica i civilnoga društva te njezina uloga u medijima. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 60, 4(2017), 181-196.
28. Patil, S.K., Pradhan, Pranita. Library promotion practices and marketing of Library services: A role of Library professionals. // *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 133 (2014). (Prevela Lela Marjanović)
29. Phillips, Abigail L., *Facebooking It: Promoting Library Services to Young Adults through Social Media*. Florida State University Libraries. 2015. (Prevela Lela Marjanović)
30. Početna strana. Odjeli i službe. Dječji odjel- Preporuke URL: http://www.gkzd.hr/?q=djecji_preporuke(10.09.2018.)
31. Početna strana. Odjeli i službe. Dječji odjel URL: <http://www.gkzd.hr/djecji> (10.09.2018.)
32. Početna strana. Odjeli i službe. Odjel za odrasle. URL: <http://www.gkzd.hr/?q=odrasli>(10.09.2018.)
33. Početna strana. Odjeli i službe: Odjel za odrasle. URL: <http://www.gkzd.hr/?q=odrasli-strip>(10.09.2018.)
34. Predstavljanje strip albuma Sjećanja URL: <http://www.gkzd.hr/content/predstavljanje-strip-albuma-sje%C4%87anja>(10.09.2018.)
35. Ranko Munitić: *Strip, deveta umjetnost*, Art 9, Zagreb, 2010.
36. Rogić, Ante. Pažljivi čitatelji: Najveća zbirka stripova u Gradskoj Knjižnici Zadar: Knjige se uništavaju, a stripovi se vraćaju neokrznuti. 02.09.2015 URL: http://www.novolist.hr/Kultura/Najveca-zbirka-stripova-u-Gradskoj-knjiznici-Zadar-Knjige-se-unistavaju-a-stripovi-se-uvijek-vracaju-neokrznuti?meta_refresh=true(10.09.2018.)
37. Serchay, David S. Comic book collectors: the serials librarians of the home // *Serials Review* 24, 1 (1998)

38. Smjernice za nabavu knjižnične građe u Gradskoj knjižnici Zadar, Zadar. 2008.
39. Strip radionica URL: <http://www.gkzd.hr/tagovi/strip-radionica> (10.09.2018.)
40. Tadić, Katica. Rad u knjižnici : priručnik za knjižničare. URL: <http://www.ffzg.unizg.hr/infoz/biblio/nastava/dz/text/katm.htm>
41. Volim strip. URL: <http://www.gkzd.hr/content/volim-strip-0>(10.09.2018.)
42. Yi, Z. (2016). Effective techniques for the promotion of library services and resources. Information Research, 21(1) URL: <http://InformationR.net/ir/21-1/paper702.html>
43. Zakon o knjižnicama. // Narodne novine 1616, 105(1997). URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_10_105_1616.html(10.09.2018.)

Ispitanici

- Blažević, Darko. Upit o promociji stripova za završni rad. Osobna poruka (07. 08. 2018.)
- Kolanović, Ante. Upit o promociji stripova za završni rad. Osobna poruka. (06. 08. 2018.)

The Promotion of comic books in public library of Zadar

Promotion through the web page and Facebook page

Summary

In this paper we researched the way Zadar Public library promotes comics through their web site and Facebook page. On its web site, the analysis was done through posts, articles, and comic recommendations, as well as through coverage of events about comics. Besides analyzing the number of 'likes' on certain posts, the analysis was also done through the text of those posts. For a more complete overview of the promotion that the library does, we also analyzed subject terms in the library comics catalogue. Promotion is important because it expands the information about what the library does and about what it has in its collections.

Key words: Zadar public library, comic book, comic book promotion, library Facebook page, library web page, comic books in catalogue

Prilozi

Pitanja za intervju o promociji zbirke stripova za dipl. knjiž. D. Blažević

1. Traže li vas ikad korisnici strip o određenoj tematici? Možete li navesti primjere nekih korisničkih upita za stripove? Ili prijedloga korisnika za nabavu stripa?
2. Na koji način razješite takav upit: preko pretraživanja kataloga ili vlastitim znanjem o stripovima?
3. Možete li navesti primjere nekih korisničkih upita za stripove? Ili primjere prijedloga korisnika za nabavu stripa?
4. U kojoj mjeri u razgovoru s korisnicima imate priliku promovirati stripove. Možete li navesti neki primjer.
5. U kojoj mjeri je za promociju stripova bitno znanje o stripu i zbog čega je sve bitno? Možete li navesti neki primjer ili primjere iz osobne prakse.
6. Traže li autori stripova od Vas posebnu promociju ili narudžbu stripa? Stupate li direktno u kontakt s njima ili sve ide preko izdavačkih kuća?
7. Kako bi ocijenili opis stripova u katalogu zadarske knjižnice?
8. Da li ima nekih aspekata opisa stripa u katalogu koje bi po vama trebalo proširiti? Npr. zašto kod predmetnica za stripove nije upisana tema kojom se strip bavi, već se u predmetnicu većinom unosi samo najopćenitiji pojam: „strip“?
9. Što Vama, kao glavnoj osobi koja je zadužena za nabavu stripova u Gradskoj knjižnici Zadar, znači status i pohvale da GKZD ima najveću zbirku stripova u Hrvatskoj?
10. Koje stvari u vezi stripova u knjižnici smatrate da su manje poznate, a željeli biste da ih korisnici znaju?

Da li bi dodali još nešto što smatrate bitnim za promociju stripova u knjižnici?

Prilog 2

Pitanja za intervju o promociji zbirke stripova za dipl. knjiž. A. Kolanović

1. Traže li vas ikad korisnici strip o određenoj tematici?
2. Na koji način razješite takav upit: preko pretraživanja kataloga ili vlastitim znanjem o stripovima?
3. Možete li navesti primjere nekih korisničkih upita za stripove? Ili prijedloga korisnika za nabavu stripa?
4. U kojoj mjeri u razgovoru s korisnicima imate priliku promovirati stripove. Možete li navesti neki primjer.
5. Koliko često se odlučujete na promociju stripova?
6. Kako ih sve promovirate?
7. Koje su po Vašem mišljenju najbolje metode promocije stripova?
8. Da li se promocija stripova razlikuje od promocije knjiga i druge knjižnične građe?
9. Postoje li za promociju stripova određena pravila ili kriteriji kojih se držite? Npr. koje su vam vodilje kod pisanja tekstova o stripovima u knjižnici?
10. U kojoj mjeri je za promociju stripova bitno znanje o stripu i zbog čega je sve bitno? Možete li navesti neki primjer ili primjere iz osobne prakse.
11. Traže li autori stripova od Vas posebnu promociju ili narudžbu stripa? Stupate li direktno u kontakt s njima ili sve ide preko izdavačkih kuća?
12. Na stranici GKZD, detaljne preporuke za strip sami sastavljate ili Vam autori/nakladnici daju natuknice?
13. Biste li mogli opisati nastanak sadržaja vezanih uz promociju stripa, i to sadržaja koji se objavljuju na mrežnom sjedištu i na Facebook stranici?
14. Koji su problemi na koje nailazite pri promociji stripova? Npr. problemi kod organizacije događaja ili privlačenja korisnika na događaje?

15. Što Vama, kao glavnoj osobi koja je zadužena za promociju u knjižnici, znači status i pohvale da GKZD ima najveću zbirku stripova u Hrvatskoj?
16. Koje stvari u vezi stripova u knjižnici smatrate da su manje poznate, a željeli biste da ih korisnici znaju?
17. Da li bi dodali još nešto što smatrate bitnim za promociju stripova u knjižnici?

Objave o stripu na zidu Facebook stranice Gradske knjižnice Zadar

Tablica 1. Objave o stripu na zidu Facebook stranice Gradske knjižnice Zadar

Godina objave	Datum objave	Tip objave i reakcije korisnika	Sadržaj objave
2012.	11. 07.	Preporuka za strip: objava je imala tri lajka, te nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Jeste za jedan STRIPTEASer? ;)” Link više nije validan
2013.	08. 08.	Obavijest o odlikovanju autora stripa: objava je imala 4 lajka, te nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Igor Kordej, hrvatski strip crtač s izuzetno uspješnom inozemnom karijerom prije nekoliko dana primio je najviše francusko odličje u kulturi - Vitez reda umjetnosti i književnosti. Čestitamo Igoru na odlikovanju, a vas pozivamo da dođete do Gradske knjižnice i pročitate koji Igorov strip :)”

2013.	25. 10.	Nema teksta: objava je imala 7 lajkova te nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	Link, koji više nije valjan
2014.	15. 05.	Preporuka stripa: objava je imala 7 lajkova, 1 korisnički komentar, no nijednu proslijeđenu objavu (share)	„Odavno vam nismo preporučili nijedan strip :) Evo ga onda jedan uistinu odličan :)” Link više nije valjan.
2014.	28. 07.	Preporuka stripa: objava je imala 1 lajk nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Evo jedna odlična strip preporuka :)” Link vodi na članak na internet portalu
2015.	12. 01.	Preporuka za strip: objava je imala 5 lajkova, a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„U svaki ponedjeljak je dobro unijeti malo optimizma pa evo preporuka jednog stripa koji njime zrači ;)” Link više nije valjan.

2015.	28. 01.	Prikaz stripa: objava je imala 5 lajkova, a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Donosimo vam prikaz stripa nastalog krajem 80-ih godina prošlog stoljeća, no jednog od onih koji temom, porukom i kvalitetom ulaze u kategoriju bezvremenskih :)” Link više nije valjan.
2015.	05. 03.	Preporuka stripa: objava je imala 3 lajka, a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Još jedan klasik za sve ljubitelje stripa stigao je na naše police :)” Link više nije valjan.
2015.	30. 03.	Preporuka strip: objava je imala 4 lajka, a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Premda je Zadar čita iza nas, to ne znači da treba prestati čitati :) Evo nove preporuke stripa :)” Link više nije valjan.
2015.	19. 08.	Preporuka stripa: objava je imala 6 lajkova, a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Davno vam nismo preporučili strip, a nedavno je u Knjižnicu stigao jedan iznimno dobar :)” Link više nije valjan.

2016.	22. 03.	Preporuka stripa: objava: objava je imala 6 lajkova, a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Preporučujemo strip :)” Link više nije valjan.
2016.	13. 05.	Obavijest o izložbi na Festivalu stripa: objava je imala 11 lajkova, a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Pored radionica, već 16. svibnja na Pultu Središnje knjižnice bit će postavljena izložba strip tabli zagrebačkih autora Krešimira Biuka, Roberta Solanovića Boba i Frana Strukana, uz radove zadarskih strip snaga Tomislava Koštu, Marka Jačana i Valentina Radmana.”
2016.	13. 08.	Obavijest o stripu: objava je imala 2 lajka, a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Dvije zanimljivosti za ljubitelje stripa :)” Dva linka, koja vode na web stranicu knjižnice pod „Preporuke”
2016.	13. 09.	Obavijest o stripu: objava je imala 5 lajkova,	„Dvije kratke vijesti koje će zanimati sve ljubitelje stripa :)”

		a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	Link vodi na članak na web stranici knjižnice
2017.	02. 01.	Obavijest o stripu: objava je imala 5 lajkova, a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Nova godina, nova preporuka :) Želimo vam svima sretnu novu 2017.-u :)” Čestitka, i link na „Preporuke” na web stranici
2017.	26. 04.	Obavijest o izložbi: objava je imala 23 lajka (1 srce), a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Zadar čita u Ogranku Bili brig :) Striborovo stablo 'olistalo' je ilustracijama iz različitih izdanja Šume Striborove, a članica Knjižnice Nola Perica, učenica 4. razreda OŠ Zadarski otoci, kroz strip je prikazala svoj doživljaj Šume Striborove :)” Fotografije.
2017.	14. 06.	Preporuka stripa: objava je imala 9 lajkova (1 srce), a nije imala nijedan korisnički komentar ni	„Davno vam nismo preporučili strip :) Danas ispravljamo grešku :)” Tri linka.

		prosljeđenu objavu (share)	
2017.	30. 09.	Obavijest o postavljenoj izložbi: objava je imala 24 lajka (1 srce), a nije imala nijedan korisnički komentar ni prosljeđenu objavu (share)	„Ususret ovogodišnjem izdanju Festivala stripa Gradske knjižnice Zadar - Zbirka 74 (09. - 11. listopada 2017.), na ulaznom dijelu Središnje knjižnice postavljena je izložba Volim strip. Izložili smo neke od najboljih stripova ikad stvorenih, a koji su sastavni dio naše zbirke stripova i dostupni za posudbu. Također, izloženi su i primjeri strip tabli ovogodišnjih gostiju Festivala, strip autora Sonje Gašperov, Roberta Solanovića i Frana Strukana.” Fotografije.
2017.	06. 10.	Najava Festivala stripa, obavijest o gostima i izložbi: objava je imala 12 lajkova, 4 korisnička komentara i 6 prosljeđenih objava (share)	„Od 9. do 11. listopada Gradska knjižnica Zadar organizira drugi po redu Festival stripa - Zbirka 74. Gosti predavači dolaze iz Splita (Sonja Gašperov) i Zagreba (Fran Strukan i Robert Solanović Bob). Pored njih, domaće zaljubljenike i autore predstavljaju Zlatko Bukač, koji će govoriti o povijesti američkog stripa, a Tomislav Košta će uz pomoć Valentina Radmana predstaviti svoj nedavno izdani strip album Sjećanja. Na ulaznom dijelu Središnje knjižnice postavljena je izložba strip tabli gostiju Festivala, i izbor najupečatljivijih i najvažnijih stripova iz fonda Gradske knjižnice Zadar.” Slika programa Festivala stripa.

2017.	10. 10.	Obavijest o početku Festivala stripa: objava je imala 21 lajk, a nije imala nijedan korisnički komentar ni prosljeđenu objavu (share)	„Krenuo je 2. Festival stripa :)” Link na članak za web stranicu.
2017.	12. 10.	Obavijest o završetku Festivala stripa: objava je imala 20 lajkova, a nije imala nijedan korisnički komentar ni prosljeđenu objavu (share)	„I tako smo priveli 2. Festival stripa kraju :) Hvala svima koji su posjetili predavanja, a hvala i Sonji, Franu i Robertu na sudjelovanju. Do kraja tjedna još možete pogledati izložbu, a na zidovima Središnje knjižnice velike strip table :)” Fotografije.
2017.	12. 10.	Predstavljanje stripa s autorom: objava je imala 1 lajk, a nije imala nijedan korisnički komentar ni prosljeđenu objavu (share)	„Predstavljanje prvog strip albuma Tomislava Košte - Sjećanja. U predstavljanju je sudjelovao Valentino Radman :)” Fotografija.
2017.	13. 10.	Obavijest o događajima radionice: objava	„Kad su Sonja, Robert i Fran bili u Ogranku Bili brig, učili su djecu kako se crta strip :) Evo njihovih radova :)”

		je imala 17 lajkova, 1 korisnički komentar ni prosljeđenu objavu (share)	Fotografije.
2017.	18. 12.	Preporuka stripa: objava je imala 5 lajkova, a nije imala nijedan korisnički komentar ni prosljeđenu objavu (share)	„Evo nove preporuke :)” Link vodi na članak o preporuci stripa na web stranici knjižnice
2018.	14. 02.	Obavijest o posebnom događaju za Valentinovo: objava je imala 86 lajkova, 3 korisnička komentara, te nijednu prosljeđenu objavu (share)	„Povodom Valentinova organizirali smo spoj naslijepo s knjigama :) Odabrane naslove iz fonda sasvim smo prekrili da ni na koji način ne možete znati koju knjigu posuđujete; da li je to romantična ljubavna priča, napeti triler, poezija, emotivna drama, strip, ili svjedočanstvo o nekom stvarnom događaju, bilo iz pera stranih ili domaćih autora. Knjige su brzo nestale, a mogli ste ih podići na svim lokacijama Gradske knjižnice Zadar :)” Fotografije.

Objave o stripu u „Događajima knjižnice”

Tablica 2. Objave o stripu u „Događajima knjižnice”

Godina objave	Datum objave	Tip objave i reakcija korisnika	Sadržaj objave
2016.	13. 05.	Najava događaja, izložbe: objava je imala 11 lajkova, nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Pored radionica, već 16. svibnja na Pultu Središnje knjižnice bit će postavljena izložba strip tabli zagrebačkih autora Krešimira Biuka, Roberta Solanovića Boba i Frana Strukana, uz radove zadarskih strip snaga Tomislava Koštu, Marka Jačana i Valentina Radmana.”
2016.	14. 05.	Obavijest o postavljenoj izložbi: objava je imala 34 lajka, a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Izložba postavljena, od ponedjeljka ujutro možete pogledati izabrane table zagrebačkih autora Krešimira Biuka, Roberta Solanovića, Frana Strukana te Marka Jačana, Tomislava Košte i Valentina Radmana iz Zadra :)” Fotografija.
2016.	17. 05.	Pozivnica za događaj: objava je imala 12 lajkova, a nije imala	„Pogledajte kompletan program manifestacije :)” Link nije validan.

		nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	
2016.	24. 05.	Opis objave: objava je imala 22 lajka, 1 korisnički komentar i 1 komentar Knjižnice, te niti jednu proslijeđenu objavu (share)	„Fotografije s otvorenja prvog Festivala stripa Gradske knjižnice Zadar - Zbirka 74 :)” Fotografije.
2016.	24. 05.	Obavijest o održanoj radionici: objava je imala 12 lajkova, a nije imala nijedan korisnički komentar, te 1 proslijeđenu objavu (share)	„Krešimir Biuk, Robert Solanović Bob i Fran Strukan jutros su navratili do Ogranka Bili brig i održali malu radionicu crtanja stripa :) Otkrili smo pritom mnogo darovite djece, pa tko zna, možda se netko od njih jednog dana ozbiljnije posveti stripu :)” Fotografije.
2016.	24. 05.	Opis događaja s Festivala: objava je imala 18 lajkova, a nije imala nijedan korisnički komentar, te 2 proslijeđene	„Danas je bio dan pun događanja na Festivalu stripa :) U isto vrijeme dok su naši gosti iz Zagreba bili u Ogranku Bili brig, u Središnjoj knjižnici djeca su se igrala s popularnim Gaturrom, mačkom iz istoimenog stripa te na radionici koja je uslijedila i crtala Gaturrove dogodovštine :) Popodne nam je Prirodoslovno-grafička škola

		objave (share)	Zadar održala odličnu predstavu o profesoru i učeniku koji otkrivaju da oboje vole čitati legendarnog Duha sa sjekirom iz Darkwooda - Zagora :) A nakon toga Robert Solanović Bob održao nam je predavanje o drugoj fazi crtanja stripa, a to je crtanje olovkom :)” Fotografije.
2016.	25. 05.	Opis zadnjeg dana Festivala: objava je imala 11 lajkova, a nije imala nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	„Posljednji dan manifestacije zaokružio je proces izrade stripa predavanjem na temu Tuš i boja koje nam je održao Fran Strukan. Posjetitelji predavanja na kraju su dobili crteže koje su Krešimir Biuk, Fran Strukan i Robert Solanović Bob tom prilikom za njih nacrtali. Time je zaključen prvi Festival stripa kojeg je Gradska knjižnica Zadar organizirala, no s obzirom na odaziv i interes javnosti, zasigurno ne i posljednji.” Fotografije.

Objave o stripu u „Zajednica” Facebooka Gradske knjižnice Zadar

Tablica 3. Objave o stripu u „Zajednica” Facebooka Gradske knjižnice Zadar

Godina objave	Datum objave	Tip objave i reakcija korisnika	Sadržaj objave
2016.	25. 05.	Najava za Festival stripa: objava je imala 22 lajka, te 1 korisnički komentar i 1proslijeđenu objavu (share)	Strip za Festival stripa - Zbirka 74 u Gradska Knjižnica Zadar :) Scenarij: Krešimir Biuk; Olofka :Robert Solanovic ; Tuš : mua”

2013.	12. 03.	Preporuka stripa: objava je imla 2 lajka, te nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	Kapetan Maritimo, autorski strip by : Julije Jelaska. Sam autor je stavio objavu. Slika stripa
2013.	12. 03.	Preporuka stripa: objava je imala 3 lajka, nema nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	Za ZAVIČAJNU ZBIRKU, digitalni strip album u boji "LIBURNI".... Link više nije valjan
2013.	12. 03.	Slika stripa: objava nema nijedan lajk, nema nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	Slika stripa
2013.	12. 03.	Slika stripa: objava nema nijedan lajk, nema nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	Slika stripa
2013.	11. 09.	Obavijest o natječaju za strip: objava nema nijedan lajk, nema nijedan korisnički komentar ni proslijeđenu objavu (share)	Link vodi na obavijest Instituta Rođer Bošković, koji je stavio objavu na Facebook stranice GKZD
2013.	05. 09.	Isto	Isto
2013.	27.08.	Isto	Isto

